

ЗМІСТ

Засідання двадцять сьоме
(Середа, 10 квітня 2019 року)

Заяви фракцій і груп:

Радикальної партії Олега Ляшка
та «Батьківщина» ...2

«Опозиційний блок» і «Партія «Відродження» ...3

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції,
виступи народних депутатів України ...5

Розгляд проекту Закону «Про забезпечення
функціонування української мови як державної» ...17

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДВАДЦЯТЬ СЬОМЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
10 квітня 2019 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги. Прошу народних депутатів заходити до залу, займати робочі місця, готуватися до реєстрації.

Увімкніть систему «Рада». Реєструємося, колеги.

У сесійному залі зареєструвалися 323 народних депутати. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Повідомляю, що сьогодні день народження народного депутата Олександра Семеновича Пресмана. Колеги, давайте привітаємо його зі святом.

Перш ніж перейти до виступів народних депутатів, хочу оголосити, що до президії надійшла заява від двох фракцій – Радикальної партії та «Батьківщина». Вони готові замінити перерву виступом із трибуни.

До виступу запрошується пан Галасюк. Будь ласка, 3 хвилини.

ГАЛАСЮК В.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Шановні українці! Поки кандидати в Президенти міряються своїми аналізами, команда Радикальної партії пропонує стратегію розвитку країни, конкретний план розв'язання найболючіших проблем, які сьогодні турбують кожного громадянина України.

Перше. Вирішення питання щодо штучно завищених комунальних тарифів шляхом справедливого ціноутворення з урахуванням реальної собівартості газу українського видобутку. Український газ значно дешевший імпортного, тому абсолютно необґрунтовано прирівнювати його до так званого імпортного паритету, як цього вимагає Міжнародний валютний фонд. Відповідний проект постанови вже

внесений Олегом Ляшком до парламенту, і ми наполягаємо на його невідкладному розгляді. Масштабна енергомодернізація – це те, що треба робити невідкладно, для того щоб знижувати, а не підвищувати тарифи. Саме тому ми з Олегом Ляшком, Олександром Домбровським та нашими однодумцями внесли проект законодавчого акта, щоб мінімум 10 відсотків суми субсидій спрямовувалися на енергомодернізацію, на «теплі» кредити. Це реальне розв'язання проблеми. Імпортозаміщення енергоносіїв. Щороку на мільярди закуповується імпортного газу та вугілля, а в цей час українські шахтарі не отримують заробітної плати, український видобуток газу не зростає. Це треба негайно виправляти. Нарешті питання щодо повернення до державного бюджету несправедливо, незаконно виплачених Коболеву та його заступникам майже 1,5 мільярда гривень премії. Олег Ляшко зареєстрував відповідний проект постанови в парламенті, який негайно треба приймати і повертати кошти кожного українця, вкрадені Коболевим та його поплічниками.

Друга стратегічна проблема – низькі заробітні плати та пенсії в країні. Її можна виправити шляхом підвищення соціальних стандартів та розвитку української промисловості. Для цього ми внесли до парламенту промисловий пакет реформ, законодавство про індустріальні парки, про безкоштовне приєднання до інженерних мереж, проект Закону «Купуй українське, плати українцям». Це ті механізми, які дозволять створити в Україні кілька мільйонів робочих місць, підвищити заробітну плату, пенсії не на відсотки, а в рази, і не перед виборами, як це робить чинна влада у вигляді подачки, а на постійній основі.

Третє – фінансова стабілізація економіки. Сьогодні влада штучно зміцнює гривню, проводить фінансові спекуляції, дає змогу заробляти іноземним інвесторам, а не українцям розвивати власну економіку. Команда Радикальної партії Олега Ляшка пропонує протилежне: зміну монетарної політики за зразком Сполучених Штатів Америки. Проект зміни до Конституції вже в парламенті і навіть погоджений профільним комітетом. Давайте розвивати власну, українську, економіку, а не діяти під диктовку МВФ, як це робить чинна влада.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від фракції «Опозиційний блок» та групи «Партія «Відродження» до слова запрошується Долженков. Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дорогі українці! Дорогі одесити! Сьогодні визначний день в історії України. 75 років тому, 10 квітня 1944 року, це славетне місто на березі Чорного моря було визволене від німецько-фашистських загарбників. Це подвиг сотень тисяч червоноармійців, червонофлотців, партизанів та простих одеситів, які не хотіли бути байдужими і стали пліч-о-пліч на захист рідної землі.

Ми, прийдешнє покоління, низько вклоняємося вам за той безсмертний подвиг, який ви вчинили. Звичайно, він житиме у віках, переживе нас, оскільки після нас залишиться лише те, що ми зробили, а не те, що ми говоримо.

Саме в цей день зусиллями радянських військових частин та з'єднань 3-го Українського фронту під командуванням одесита, генерала армії Родіона Малиновського було зломлено супротив німецьких військ і створені необхідні умови для подальшого звільнення нашої рідної землі від німецько-фашистської навали.

За час окупації, яка тривала 907 днів, Одеса зазнала неймовірних втрат – 82 тисячі загиблих, 78 тисяч примусово вивезених на територію нацистської Німеччини. Це ті втрати, які зазнала наша земля, наслідки та результати чого ми маємо й сьогодні.

Необхідно зазначити, що цей день повинен слугувати для нас уроком того, що не потрібно толерувати будь-яким нацистським та націоналістичним ідеологіям, адже наслідки цих ідеологій ми можемо відчувати в будь-який момент, бо історія, як ви добре знаєте, може мати повторення. Ми – нащадки визволителів всієї української землі, ми – нащадки наших дідів та прадідів, які цим безсмертним подвигом звільняли нашу рідну землю. Пам'ятаймо цей безсмертний подвиг, і не даймо жодній людині змінити історію, переписати ідеологію, героїзувати тих, які фактично захищали фашистів та німців, які перебували в ролі загарбників! Пам'ять про вас та ваші дії живе в наших серцях. Вічна слава тим, які стояли на смерть в ім'я життя! Вічна слава тим, які поклали своє життя на вівтар перемоги, не шкодуючи його, задля великої перемоги, задля того, щоб ми були нащадками переможців! Слава вам та вічна пам'ять!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, колеги, нагадую, зараз ми маємо 30 хвилин для виступів народних депутатів. Тож прошу всіх, хто має намір взяти участь в обговоренні, записатися на виступ.

До слова запрошується Бублик, який передає слово Купрію. Будь ласка.

КУПРІЙ В.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Доброго ранку, шановні колеги! Чотири роки свого життя я присвятив боротьбі з режимом Порошенка. Ви знаєте, що я перший народний депутат України, який вийшов з цієї ганебної фракції в березні 2015 року.

Слава Богу, завдяки спільним зусиллям громадських активістів, журналістів, депутатів, які чинили супротив цьому режиму, стали відомі факти шаленої корупції, державної зради Порошенка, його участі в багатьох корупційних схемах та злочинах.

На сьогодні він начисто програв кандидату в Президенти Зеленському, який, я вважаю, обов'язково переможе у другому турі. Ті фальсифікації, які були задіяні, а ми знаємо, що були і вкиди бюлетенів, такі випадки зареєстровано поліцією, і використання адміністративного ресурсу, і підкуп виборців, – не спрацювали.

Нещодавно на закритій нараді «Блоку Петра Порошенка» чинний Президент визнав свої помилки і сказав, що переналаштувався, щось змінив, когось звільнив, і тепер все буде добре, тобто налаштовує всіх на його перемогу. Це блеф, чистої води провокація. Нічого не буде. Порошенко має пакувати валізи і готуватися на вихід.

Особисто від себе я підготував антикорупційний план виходу з кризи, який надам наступному Президенту – Володимирі Зеленському. У ньому чітко буде розписано, що, коли і як треба зробити. Я готовий взяти на себе відповідальність для того, щоб відрубати голову гідрі корупції, показати результатом, як швидко можна покращити життя наших людей.

Тож закликаю депутатів (уже зареєстровано міжфракційне об'єднання «За майбутнього Президента України Зеленського») об'єднувати зусилля. Учора ми вже розпочали роботу і з'ясували, що білборди із зображеннями Путіна та Порошенка – протиправні. Не можна було цього робити, їх повинні демонтувати. Оскільки, якщо Путін навіть дав свою письмову згоду, що передбачено Законом України «Про рекламу», не можна залучати іноземних громадян до своїх виборчих кампаній. У даній ситуації ми створимо чіткий бар'єр фальсифікаціям, будемо боротися, щоб Порошенко не зміг зробити в цьому напрямі жодного кроку вперед, і, однозначно, відправимо його на звалище політичної історії.

Віталій Купрій, позафракційний, безпартійний. За Зеленського!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переконані, що свій план розвитку країни він викладе під час чесних дебатів, які відбудуться згідно із законом України. Бо небажання брати участь у передбачених законом дебатах – це зневага до закону України, до всіх нас. Якщо зневажати закон сьогодні, то як людина завтра може очолити країну? Ми віримо, що під час дебатів, передбачених законом, усі погляди і концепції будуть викладені.

Іван Спориш передає слово для виступу народному депутату Юрію Солов'ю. Будь ласка.

СОЛОВЕЙ Ю.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (одномандатний виборчий округ № 89, Івано-Франківська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Доброго ранку, шановне українське суспільство! Доброго ранку, шановні колеги! Переконалий, завершаться президентські вибори, ми завершимо розгляд законопроекту про українську мову і перейдемо до розгляду надзвичайно важливих питань, на результати щодо яких уже давно очікує українське суспільство.

Хочу нагадати, що під час голосування у 2017 році проекту закону щодо пенсійної реформи, який ухвалив український парламент, одним з ключових елементів реформування пенсійної системи була необхідність запровадження в Україні з 1 січня 2019 року обов'язкової накопичувальної пенсійної системи. Адже вже на сьогодні стаття щодо пенсійної системи є однією з найбільш дотаційних у державному бюджеті. Сьогодні видатки на погашення дефіциту Пенсійного

фонду більші за видатки на українську армію, сумарно більші за видатки на українську правоохоронну систему. Якщо поглянути на ріст української демографії, то рано чи пізно ми повинні розуміти, що українська пенсія в довгостроковій перспективі буде більше схожа на соціальну допомогу. Тож якщо ми не реформуємо пенсійної системи, а єдиним цивілізованим, міжнародним шляхом її реформування є впровадження обов'язкової накопичувальної пенсійної системи, ми можемо завести фінансування пенсій і пенсійної системи для наших майбутніх поколінь у колапс.

Зауважу, що накопичувальна пенсійна система поряд із страховою пенсійною системою – це не просто можливість отримувати і мати власний накопичувальний пенсійний рахунок, це також можливість додатково накопичувати кошти в результаті інвестиційного доходу на цьому накопичувальному рахунку. Але водночас – це колосальне, важливе джерело внутрішніх інвестицій в українську економіку, на які вже давно очікують українські громадяни.

Сьогодні Україна на теренах Європи залишається єдиною країною, у якій не працює обов'язкова накопичувальна пенсійна система. Це говорить про те, що в найближчій перспективі ми позбавляємо українських громадян належного рівня пенсійного забезпечення.

Тож звертаюся до керівництва Верховної Ради України, після завершення розгляду законопроекту про українську мову, після того як парламент увійде у звичний ритм роботи, включити одним із перших до прохідної частини порядку денного розгляд законопроекту № 6677, підписаного понад 60 народними депутатами, який регламентує порядок впровадження в Україні обов'язкової накопичувальної пенсійної системи, про яку вже говориться десятиліття, і на яку очікують українські громадяни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олександр Біловол передає слово для виступу Олегу Кулінічу. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановні виборці!

Зрозуміло, що більшість населення України зараз живе другим туром президентських виборів. На порядку денному сьогодні – телевізійні дебати двох кандидатів у Президенти. Проте цілком зрозуміло, що й після виборів ті проблеми, які є у людей на місцях, зокрема тарифи на комунальні послуги, нікуди не подінуться, їх треба розв'язувати і зараз, і після виборів.

Минулого тижня я брав участь в засіданні регіональної платформи Асоціації міст України, яка проходила в центрі виборчого округу, в місті Миргороді, де були присутні майже всі голови ОТГ, міські голови Полтавської області. Усі вони одноставно думають, що розпочата реформа децентралізації – це правильно, адже вона показує позитивні результати, проте її треба доводити до логічного завершення.

По-перше, що стосується ремонту доріг. Голів ОТГ турбує те, що субвенції з державного бюджету спрямовуються не напряму в ОТГ, а через обласні державні адміністрації. У результаті маємо дивну ситуацію, коли одну й ту саму дорогу ремонтують різні підрядники за різними ціновими категоріями, тому що маємо різних балансоутримувачів.

По-друге, дублювання окремих функцій райдержадміністрацій та ОТГ. Наприклад, коли громада охоплює практично весь район, але продовжують функціонувати райдержадміністрації, які дублюють ті самі функції ОТГ, маємо дивні речі. Незрозуміло, хто повинен утримувати, наприклад, районну лікарню, хто надавати субвенції, та взагалі, чий це клопіт.

По-третє, велика проблема, що хвилює органи місцевого самоврядування, і це питання стояло гостро, – пропорційна виборча система з відкритими списками, за якою були проведені останні місцеві вибори у 2015 році. Вона показала повну свою неефективність, тому що районні центри та міста залишилися взагалі без депутатів. Є такі села, у яких два-три депутати. Це ненормальна ситуація.

По-четверте, земельне питання. Це добре, що уряд активно рухає передачу земель за межами населених пунктів до ОТГ, але є ще питання контролю та інші речі, які треба врегульовувати лише на законодавчому рівні.

Головне – повинен бути чіткий критерій при утворенні об'єднаної територіальної громади. Йдеться про певний мінімум населення,

умовно кажучи 12 чи 15 тисяч, тому що громади з невеликою кількістю населення доволі часто показують свою неефективність.

На завершення хотів би зазначити, що місцеве самоврядування – це основа демократії і сильної європейської держави. Тож і уряд, і парламент повинні синхронно працювати, щоб реформу децентралізації довести до логічного завершення. Для цього потрібно прийняти певний пакет законопроектів, і в цьому питанні, переконаний, парламент та уряд повинні бути єдиними.

Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

До слова запрошується народний депутат Ігор Шурма, якому передали слово народні депутати Мартовицький та Остапчук. Регламент – 6 хвилин. Будь ласка.

ШУРМА І.М., член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Передусім я дуже хотів би, щоб на мій виступ звернули увагу присутні в залі члени Кабінету Міністрів, кандидати в Президенти та чинний Президент.

Якщо ми розглядаємо питання мови, то хвороба не обирає, якого кольору шкіра, якою мовою розмовляє хворий чи яка висипка. Україна перша в Європі за спалахом кору. До того ж на другому місці Сербія, де кількість випадків (наголошую) у десятки разів менша. За офіційними даними з початку 2019 року в Україні на кір захворіли майже 40 тисяч людей, більша частина з яких, – діти. Це за три місяці! Взагалі з початку цього року від спалаху кору (вдумайтеся, ХХІ століття!) померло 35 людей, з яких 14 – громадяни України. Це офіційні дані.

За даними Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України протягом останнього тижня на кір захворіли 2 тисячі 250 людей, це практично порівну діти і дорослі. Після кількох тижнів падіння, рівень захворюваності на кір в Україні знову зростає. Це говорить виключно про те, що Оперативний штаб Міністерства охорони

здоров'я України з реагування на ситуацію з поширення кору в Україні, який, до речі, працює з липня 2017 року, абсолютно не впорався зі своїми завданнями, що так звана спецоперація Міністерства охорони здоров'я з вакцинації, яка триває місяці і на якій хайпанула і піариться виконуюча обов'язки міністра Уляна Супрун, яку захищає чинний Президент України і весь склад Кабінету Міністрів України, є провальною та абсолютно некомпетентною. З 28 березня по 3 квітня найбільше випадків зареєстровано в Тернопільській, Київській, Харківській, Хмельницькій областях, а також у місті Києві.

З початку 2019 року цією хворобою захворіли 37 тисяч 328 людей. Від ускладнень (вдувайтесь!) померло 14 людей. Зростання рівня захворюваності зрозуміле: унаслідок передвиборчої міграції, популяції та проведення виборів відбулися масові контакти. А основний шлях інфікування кором, як відомо, – повітряно-крапельний. До того ж у більшості областей була тепла та сонячна погода, що позначилося на резистентності. Бо вірус кору в навколишньому середовищі нестійкий, при кімнатній температурі він активується через 3-4 години. Натомість ми маємо постійні відписки міністерства і жодних пояснень. Ми перші не лише в Європі, а й у світі.

За посиланням на дані Всесвітньої організації охорони здоров'я, ЮНІСЕФ, найбільший приріст випадків кору в 2018 році спостерігався в Україні, Філіппінах та Бразилії. Якщо додати всі випадки кору у Бразилії та Філіппінах, це на одну третину менше, ніж сама Україна. Чому керівництво МОЗ відмовляється визнавати помилки і не оголошує про епідемію кору?

Хочу зазначити, що позиція керівника держави, який прикриває діяльність МОЗ, яке вже третій рік не має свого очільника, є злочином. Жодної відповідної реакції щодо притягнення до відповідальності посадових осіб, винних у смертях, на сьогодні немає. Люди померли у 2018 році, й продовжують помирати у 2019 році.

Рік тому ми прогнозували такий перебіг подій і зверталися до міністерства із запитанням, що робити. На що отримали відповідь, що в Україні розпочався прогнозований черговий підйом захворюваності на кір. Вони в лютому 2018 року прогнозували, а люди вмирають. Хто несе за це відповідальність? Ми єдина держава у світі, яка не визнає смертності від вакцинації. Ми не маємо на сьогодні Санепідслужби, ви спряли її ліквідації. Не запрацювала первинна ланка. Це ви винні

в тому, що відбуваються напівзміни. Карантин чи епідемія мають оголошуватися за поданням головного державного санітарного лікаря. Цю посаду ніхто не обіймає. Ця епідемія була б, але, напевно, не таких масштабів, і мала б оперативні механізми для реагування. Ви не знаєте, що жодного представника міністерства, всупереч доручення Прем'єр-міністра України, не було на засіданні комітету. Ось за підписом Гройсмана прохання взяти участь і забезпечити представництво. Чому ніхто не ходить, щоб послухати правдиву інформацію?

Пане Гройсман, пане Президенте, пане кандидате у Президенти Зеленський, сьогодні у цієї влади і у вас, можливо, в майбутньому є можливість сказати «Стоп!» такому безладу в цій галузі. Ви зобов'язані призначити міністра охорони здоров'я, отримати свій бонус перед виборами. Зробіть добро для людей. Піар для вас – понад усе. Або, пане Президенте, наберіть додаткових голосів на виборах і звільніть цю особу чи змусьте це зробити Кабінет Міністрів, чи внесіть її кандидатуру в сесійний зал. Бо це гирі на ваших ногах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

До слова запрошується народний депутат Співаковський.

СПИВАКОВСЬКИЙ О.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (одномандатний виборчий округ № 182, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»)*. Доброго ранку, шановні колеги! На жаль, за політичною боротьбою ми забуваємо про головну цінність України – нашу молодь. Хочу нагадати, що сьогодні в цьому залі відбудуться парламентські слухання щодо збалансованого розвитку людського капіталу в Україні.

Шановні колеги, питання, які розглядатимуться, не просто важливі, – це безпекові питання. Бо ті процеси, які сьогодні відбуваються в Україні, на жаль, показують, що багато людей не сприймають цього і покидають Україну.

За даними МВФ і ООН Україна за індексом людського капіталу у 2016 році займала 26 місце, а на 18 жовтня 2018 року ми вже займаємо 50 місце. Тобто рівень розвитку людського капіталу знизився у два рази.

Які питання ми розглядатимемо? Насамперед ми повинні зрозуміти, що таке людський капітал. Це, дійсно, абстракція, вигадана людиною для того, щоб виміряти професійні, життєві, духовні компетентності людини, яка може створювати цінність в країні.

Шановні колеги, ми втрачаємо людський капітал. Навіть спостерігаючи за реакцією залу, можна зрозуміти, що в народних депутатів, у парламенті, цього питання не існує.

Людський капітал – це динамічне поняття. Індекс людського капіталу, втрата якого сьогодні відчувається в країні, ми повинні прив'язати (іншої мотивації я не бачу для народних депутатів) до кількості народних депутатів. Якщо Україна за ці роки втратила 25 відсотків людського капіталу, то в сесійному залі повинно знаходитися не 450, а 360 народних депутатів. Кожен втрачений мільйон людського капіталу повинен позначатися на кількості народних депутатів.

Наступне. Погляньте, скільки часу ми відводимо на обговорення в цій залі питань щодо нашої молоді, розвитку людського капіталу. Це, можливо, 2-3 відсотки питань щодо боротьби за владу, щодо газу, нафти, ЦВК, розподілу повноважень тощо. На молодь у нас ніколи не вистачає часу. Тож і молодь відповідним чином реагує під час виборів.

Хочу прагматично використати момент виборів Президента України, адже на парламентські слухання зі всієї України сьогодні прийдуть 977 людей для того, щоб обговорювати ці питання, щоб майбутній Президент України зрозумів: без розвитку людського капіталу немає майбутнього України.

Шановні колеги, запрошую вас на обговорення, для того щоб ми зрозуміли, що є головною цінністю нашої...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

До слова запрошується народний депутат Скорик.

СКОРИК М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! Шановні громадяни України! Для мене як народного депутата України, як громадянина України і як, насамперед, одесита велика честь сьогодні з високої парламентської трибуни поздоровити одеситів, усіх,

хто любить та цінує славетне місто-герой Одесу, з 75-ю річницею з дня визволення нашого міста від фашистських загарбників.

10 квітня 1944 року війська 3-го Українського фронту під командуванням генерала армії Родіона Яковича Малиновського (до речі, також одесита) визволили місто-герой Одесу, окупація якого тривала 907 днів. Під час окупації загинули 85 тисяч людей, 78 тисяч людей були силою вигнані на примусові роботи до Німеччини.

Для мене, як і для більшості громадян України, героями є ті люди, які 73 дні тримали оборону Одеси, боролися під час окупації з фашизмом в партизанських загонах, визволяли Одесу. Це такі люди, як маршал Родіон Малиновський, віце-адмірал Жуков, Ніна Онілова, Василь Авдєєв (Чорноморський), Яків Гордієнко, Володимир Молодцов (Бадаєв) та багато інших. Ми росли на прикладах цих людей, вивчали справжню історію, яка, дійсно, заклала підвалини нашої незалежності. Адже саме за підсумками Великої Вітчизняної війни Україна стала однією з держав – співзасновниць Організації Об'єднаних Націй. Саме тоді, саме цими героями були закладені основи нашої незалежності та нашої держави.

Сьогодні хотілося б пригадати таке. Близько п'яти років тому, 2 травня 2014 року в Одесі, на жаль, сталася страшна трагедія, найстрашніша з часів Великої Вітчизняної війни і за кількістю жертв, і за цинізмом, і за вандалізмом. Думаю, парламент зможе дати поштовх і повернутися до питання реального розслідування тимчасовою слідчою комісією цієї трагедії. Ми маємо домогтися, щоб винні в цій трагедії були покарані, щоб закон все-таки працював в нашій державі. Цього вимагає не тільки місто-герой Одеса, цього вимагає усе світове співтовариство і українське суспільство.

Шановні одесити, вітаю вас із святом, бажаю миру, довгих років життя тим ветеранам, які визволяли наше місто і сьогодні живі! Вічна пам'ять тим, хто не дожив до сьогодні, а Одесі – процвітання.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Михайло Бондар передає слово для виступу Ігорю Лапіну.

ЛАПІН І.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 22, Волинська область, політична партія «Народний фронт»). Слава Україні!

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ЛАПІН І.О. Шановні колеги! Я намагатимуся стисло донести до вас інформацію щодо розслідування журналістами «*The New York Times*» питання щодо розстрільних списків Головного розвідувального управління Російської Федерації на території України та інших держав.

У контексті розслідування справи Скрипалів, а ви знаєте, що Росія безпосередньо причетна до цього, і накази віддавали не будь-хто, журналіст поїздив багатьма країнами, зокрема й територією України, взяв інтерв'ю в одного з виконавців замовного вбивства, такого собі пана Івана Мамчура. Це людина, яку Путін особисто звинувачував і вважав причетною до постачання зброї, за допомогою якої в Грузії збивали російські літаки. Так ось в контексті цього розслідування було встановлено, що є такі розстрільні списки (пам'ятаємо про нещодавній замах в Україні на одного з журналістів), і наші спецслужби заявляли про їх існування.

Сполучені Штати Америки взялися розслідувати зарубіжну активність Головного розвідувального управління Російської Федерації та ФСБ. В Україні просто іноді не вистачає для ефективної протидії цій величезній машині законодавчого підґрунтя. Ми пам'ятаємо «Книгу помсти» в Ізраїлі, де боролися за знищення міжнародних терористів по всьому світу. На сьогодні, ми бачимо, людей можуть вбивати лише через образу Путіна, не важливо, де ця людина проживає. Путін, можливо, й образився, а народ України образився на «іхтамнетов» у Криму, на «іхтамнетов», які приїхали до нас на «Градах» і танках. Тож за смерті своїх рідних, за окуповану землю ми маємо також давати відсіч на будь-якій території будь-якої країни.

Пригадаймо всі історії вбивств Аміни Окуєвої, пана Шаповала, нещодавній замах на одного із співробітників Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Павла Шеремета, Івана Мамчура. Можливо, хтось вже забув, нагадаю про замах на вбивство нашого колеги Ігоря Мосійчука, Антона Геращенко. За цим усім стоять спецслужби Російської Федерації.

На сьогодні Служба зовнішньої розвідки України та Головне управління розвідки Міністерства оборони України мають достатньо можливостей для збору й аналізу інформації щодо міжнародних терористів у формі і без форми збройних сил Російської Федерації. Ми повинні дати можливість і підтримати наші спецслужби в юридичній площині. До того ж закликаю РНБО вжити достатньо розширених санкцій до персон Російської Федерації.

Закликаю своїх колег народних депутатів долучитися до напрацювання законопроекту, який дасть змогу нам виконувати специфічні завдання на інших територіях щодо знищення міжнародних терористів у формі і без збройних сил Російської Федерації.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Іван Мирний передає слово для виступу Нестору Шуфричу.

ШУФРИЧ Н.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую. Шановні колеги! Шановна президіє! Хочу нагадати, що 31 березня все-таки відбувся перший тур президентських виборів. Дякую всім українцям, які прийшли на виборчі дільниці і виконали свій конституційний обов'язок. Безумовно, особливо дякую тим, хто підтримав Юрія Анатолійовича Бойка. Спасибо вам, дорогие!

Хочу подякувати Юрію Анатолійовичу, тому що виборча кампанія була надскладною. Ми мали шанс перемогти і увійти до другого туру, але технологія відтягування голосів шляхом використання наших товаришів, на жаль, спрацювала. Але, це вчорашній день, ми дивимося в майбутнє. А воно у нас таке, що вперше в історії незалежності України ціна на газ для промисловості майже у 1,5 разу нижча ціни для громадян. Виходить, що для цукрових заводів Порошенка та кондитерської фабрики «Рошен» ціна на газ у 1,5 разу нижча ціни для громадян? Хіба це життя по-новому? Це ганьба! Тепер зрозуміло, чому доходи Порошенка, порівняно з минулим роком, збільшилися у 100 разів. І це він офіційно декларує. У 100 разів! І в цьому є ганебна ціна на газ.

Дивлюся вимогу щодо дебатів. Безумовно, я за те, щоб дебати відбулися, хоча не вірю, що Порошенко прийде. Про що він говоритиме? Про те, що хоче зробити?! Тож народ України його запитає, що заважало це робити п'ять років? Якщо скаже, що війна, так він обіцяв мир. Він як людина, яка пообіцяла принести мир в Україну, обралася 5 років тому на посаду Президента України. І те, що він чогось не знав... Усе він знав, Зурабов та інші його попереджали про наслідки його шаленого рішення воювати. Ці наслідки ми відчули на всю країну 30 червня 2014 року – це чорний день в історії нашої країни.

До речі, яке моральне право має Порошенко когось закликати на дебати, коли він сам двічі – у цій виборчій кампанії і п'ять років тому не з'явився на дебати? Але вирок Порошенку та владі в цілому виніс український народ: 84 відсотки – це народний антирейтинг особисто Порошенка та влади. А якщо відняти все, що докуплено та докинуто, то це буде понад 90 відсотків. Мудрість українського народу себе проявила. Вона сказала: «Порошенко, геть! Банді...»

ГОЛОВУЮЧИЙ. Думав, ви як член фракції подякуєте Вілкулу та його виборцям за голосування.

Отже, колеги, заключний виступ – пан Папієв передає слово народному депутату Павленку. Хоч ви подякуйте голові фракції.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні народні депутати! Шановні громадяни України! Своїм виступом я хотів би привернути увагу до тих проблем, які накопичилися в системі захисту та забезпечення прав дитини. Останніми роками відбулися глибокі, системні деформації державної політики щодо дітей, а також ми бачимо повну неспроможність центральних та місцевих органів влади забезпечити захист прав дитини. Усі основні так звані реформи, а скоріше зміни до законодавства, які відбулися в освіті, медицині, децентралізації, деінституалізації, коли сходяться до конкретної дитини, між собою конфліктують, завдаючи дитині більше шкоди, ніж було до цього. До того ж жодна з цих реформ не діє в інтересах дитини, відповідно відбувається постійне грубе порушення Конвенції ООН про права дитини, і власне, все більше завдається шкоди дитині.

Із так званих 800 об'єднаних територіальних громад тільки 10 відсотків (близько 80 громад) перебрали на себе функції захисту прав дитини. Нагадаю, що сьогодні в ОТГ проживає 1 мільйон дітей. Так ось лише 10 відсотків з цього 1 мільйона забезпечується на законодавчому рівні захистом прав дітей. Думаю, кожен із народних депутатів отримує численні скарги на неправові дії стосовно дітей конкретних посадових осіб, які або не знають, що робити, або взагалі відсутні.

Окремо хочу звернути увагу на виконання норм закону щодо дітей, які постраждали від воєнних дій та збройних конфліктів. Минув рік, і 13 тисяч дітей таки отримали цей статус. Водночас за три роки існування такого закону Кабінетом Міністрів не розроблено відповідного проекту постанови, не зроблено жодної реальної дії для допомоги дітям, жодної реабілітаційної послуги сьогодні не надається.

Також хочу звернути увагу на так звані останні новації Кабінету Міністрів України щодо бебі-боксів, виплат багатодітним сім'ям та програми «муніципальна няня», які не передбачені жодним законом і є виключно в політичних інтересах самодіяльністю Кабінету Міністрів України. Так звана розхвалена програма «бебі-бокс» надійшла до Луганської області не у вересні 2018 року, а лише вчора з'явилися ці бебі-боксы. До того ж «муніципальна няня» розрахована лише на 25 тисяч сімей, тоді як в Україні народжується, на жаль, менше – 361 дитина.

Саме тому ми вимагаємо припинити і привести таку хаотичну діяльність уряду щодо підтримки сім'ї та дитини до інтересів родини, в якій виховується дитина. Якщо ви цього не зробите, дуже скоро ми це зробимо – захистимо кожну дитину в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, час, відведений для виступів народних депутатів, вичерпаний.

Оголошую про продовження розгляду проекту Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» ([№ 5670-д](#)).

На трибуну запрошується голова Комітету з питань культури і духовності Княжицький Микола Леонідович.

Шановні колеги, нагадую, що ми продовжуємо розгляд законопроекту з поправки 1524. Але голова комітету, перед тим як перейти до розгляду, просить надати 1 хвилину для виступу. Думаю, ніхто не заперечуватиме.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Миколи Княжицького.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую. Шановні друзі! Учора один з кандидатів у Президенти оприлюднив список своїх радників. Людина, яку пропонують і призначили радником з питань гуманітарної політики, прямо виступає проти української мови як державної і за повернення до кращих зразків того, що було в Радянському Союзі. Зважаючи на це, ще раз підкреслюю, наскільки важливим є прийняття даного проекту закону.

Закликаю всіх кандидатів у Президенти все-таки засвідчити свою позицію щодо гуманітарної політики особисто. Тому що, якщо цього не буде, українці ніколи не змиряться і побудують демократичну Україну, але це може загрожувати черговою агресією і втратою (кажу абсолютно відверто) через російського агресора ще якихось територій. Це вкрай небезпечна ситуація. Тому від нашої мудрості, наполегливості та принциповості, незалежно від того, хто кандидує в Президенти, обидва ці лідери мають сказати і засвідчити, що їхня гуманітарна політика підтримуватиме розвиток українців, української держави при підтримці теж...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, додайте ще 30 секунд.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Тому ще раз прошу зосередитися і спокійно, принципово опрацювати цей законопроект, зрозумівши, що неприйняття такого закону насправді не просто залишає нас в ситуації, що була, а кидає в хаос невизначеності та чергових протистоянь, які Україні точно не потрібні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Миколо. Переконаний, що український парламент прийме закон про мову, а український народ ніколи не обере до влади тих людей, які за дужки хочуть винести мову, культуру, релігію, територію. Це вони хочуть винести Україну за дужки. Упевнений, український народ ніколи не обере тих, які мріють про повернення до Радянського Союзу, що наш вибір буде правильний. Ми приймемо закон і продовжимо нашу політику щодо гуманітарної сфери, як і робили це останні п'ять років.

Отже, переходимо до поправки 1524. До слова запрошується Нестор Шуфрича. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги! Народ України 31 березня вже все сказав. Тож, панове добродіи, робіть висновки.

Ми не раз дискутували навколо поправок. Саме наші поправки й захищають цей законопроект і роблять все, щоб він відповідав нормам міжнародного права, традиціям і, безумовно, насамперед Конституції України.

Пункт 4 відповідної статті: «Рішення про результати здійснення контролю за дотриманням стандартів державної мови, застосуванням державної мови складається у формі акта». Ми проти того, щоб взагалі склалися будь-які акти, тому пропонуємо виключити цю статтю. Це наша принципова позиція, прошу поставити її на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! Народ України все сказав спочатку на студентському Майдані, потім – на іншому Майдані, і, зрештою, під час Революції Гідності. Ще не раз скаже для того, щоб захистити свою культуру, мову і країну.

Щодо пункту, про який ви кажете, то в ньому просто надається можливість уповноваженому складати акти про порушення. Очевидно, без складання таких актів можуть переслідуватися абсолютно необгрунтовано люди, які не робили таких порушень. Тому комітет проти цієї поправки і не підтримує її.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 1524. Хто її підтримує, прошу голосувати. Комітет її відхилив.

«За» – 19.

Рішення не прийнято.

Поправка 1525. Нестор Шуфрич чи Василь Німченко? Пане Несторе, зорієнтуйте, хто зараз виступатиме по цих поправках, щоб я двічі не наголошував.

Нестор Шуфрич. Поправка 1525. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Щодо майданів, все-таки влада у нас обирається, слава Богу, не завжди на Майдані, а деколи і на виборах. І оцінку ви отримали 31 березня не від когось, а від народу України. До речі, хочу виправити свою вчорашню помилку і вибачитися за свою необізнаність перед Вікторією Олександрівною Пташник. Я не знав, що Пташник В.А – це наша колега-жінка. Чесно кажучи, я не знав, що є такий народний депутат. Тож я вибачаюся за свою необізнаність і обіцяю до кінця цього скликання пам'ятати, що в нас є народний депутат України Пташник Вікторія Олександрівна – жінка. Це з приводу вчорашньої дискусії з пані Сироїд.

А щодо поправки, то ми взагалі проти того, щоб були...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу авторів говорити по темі та змісту поправок, а не з'ясовувати стосунки з іншими народними депутатами.

Ставиться на голосування поправка 1525. Комітет її відхилив, хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 19.

Рішення не прийнято.

Поправка 1526. Нестор Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Продовжуючи логіку наших поправок, скажу, що ми взагалі проти того, щоб склалися акти щодо притягнення навіть до адміністративної відповідальності за мовним принципом. Це дискредитація наших громадян. Це грубе порушення Конституції України. Сьогодні була спроба, сподіваюся, що ми завтра не станемо свідками цирку, коли необхідно прийняти закон обов'язково до виборів, щоб кандидат в Президенти Порошенко, чинний поки Президент України,

казав, що захистив мову. Це приблизно те саме, що захистити вовка від ягнят.

Сподіваюся, здоровий глузд, відповідальність, відданість Конституції України приведе цей законопроект до такої форми, яка буде прийнятною для всієї України. За що ми й боремося сьогодні в цій сесійній залі.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо цієї поправки.

«За» – 18.

Поправку відхилено.

Шановні колеги, звертаюся до авторів поправок з проханням уникати агітації, контрагітації. У нас тривають вибори, але зараз ми обговорюємо інше питання – законопроект про мову. Будь ласка, щодо тіла поправок.

Поправка 1527. Народний депутат Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Пані Ірино, сприймаю ваше зауваження, обіцяю більше не говорити про кандидата в Президенти Петра Порошенка, але не можу себе стримати не говорити про Президента Порошенка. Що я не робив би, у мене перед очима...

ГОЛОВУЮЧА. Шановний пане Несторе, чим більше ви говорите про Президента Порошенка, тим більше робите рекламу іншому кандидату.

Ставиться на голосування поправка 1527. Будь ласка. Це дотримання норм Регламенту, шановні колеги. І не «что это такое», а «що це таке». Наголошую, це дотримання норм Регламенту.

Дякую.

«За» – 16.

Шановний пане Шуфриче, якщо ви казатимете по суті поправок, у вас буде більше голосів підтримки, бо ніхто не зрозумів, про що ви говорили.

Поправка 1528. Несторе Шуфрич, будь ласка, виступайте щодо поправки, інакше я їх озвучуватиму.

ШУФРИЧ Н.І. Безумовно.

Дана поправка суперечить авторам, які представляють фракцію Петра Порошенка. Ми не погоджуємося з текстом закону...

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1528, яка звучить наступним чином: «Ім'я або найменування особи, стосовно якої здійснено контроль за застосуванням державної мови». Шановні колеги Німченко та Шуфрич пропонують це виключити. Прошу визначитися щодо поправки. Я навіть підтримаю цю поправку, шановний пане Несторе, для того, щоб всі відчули, що треба роз'яснювати...

«За» – 25.

Ще раз прошу виступати щодо поправок.

Поправка 1529. Автор – шановний колега Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Так, я все зрозумів, безумовно, врахую всі ваші зауваження, але це типова ситуація для української політики, коли вже відрікаються від свого патрона і навіть чути його ім'я не хочуть. Кого обирали, того і маємо.

Щодо поправки, ми категорично проти того, щоб відповідний акт мав природу існування і можливість бути відображеним в цьому законопроекті. Це переслідування наших громадян за принципом мови. Кожен громадянин України має право спілкуватися власною мовою в усіх напрямках життєдіяльності, що віддзеркалюється у статті 10 Конституції України, яка гарантує це право. Адже нічого святішого для нас та для всіх, про кого не можна сьогодні говорити, немає, ніж Конституція України.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, за роз'яснення тексту поправки. Казати можна виключно про Дуню Міятович, шановний пане Несторе. Шановний голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего Шуфрич! Ви пропонуєте виключити поправку про те, що в акті мають зазначитися підстави для здійснення контролю за застосуванням державної мови. Тобто ви наполягаєте на тому, щоб той, хто здійснює контроль, без жодної причини міг приходити і здійснювати такий контроль. Автори законопроекту проти цього, а за те, щоб тільки в конкретних випадках,

коли є підстави порушень закону про державну мову контроль міг здійснюватися. Тому ми не підтримали цієї поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, цього разу ми почули абсолютно ґрунтовне роз'яснення щодо поправки пана Шуфрича та голови комітету. Прошу визначатися.

«За» – 11.

Поправку відхилено.

Поправка 1530. Нестор Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Знаєте, цинізм авторів цього законопроекту, які представляють різні фракції, зокрема й ту саму фракцію (ви в курсі, яку), мене сьогодні дратує, оскільки абсолютно переконаний, що люди, коли дізнаються, що їх чекає після прийняття такого закону, придуть (вірно, пані Ірино, саме 21 квітня) і висловлять свою позицію, і до того, про кого ви в курсі, і, безумовно, до цього законопроекту. Хочу сказати, не тільки ми в курсі, весь народ України в курсі, хто сьогодні знущається над ним.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, дана поправка звучить так: «опис фактів, виявлених під час здійснення контролю за застосуванням державної мови». Колеги пропонують це виключити. Прошу визначатися щодо цієї поправки.

«За» – 17.

Поправку відхилено.

Поправка 1531. Несторе Шуфрич, вам слово. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Зачитую: «висновок про дотримання або недотримання (порушення) визначених законом вимог обов'язкового застосування державної мови». Скажіть, будь ласка, я вже, чесно кажучи, трошки притомився нагадувати статті 10, 11, 22 Основного Закону держави – Конституції України, насамперед статтю 10. Скажіть, будь ласка, як треба ненавидіти українців, щоб так хотіти їх карати за те, що вони хочуть розмовляти, використовуючи рідну мову? Люди добрі, українці ми, чи ні?! Як ви можете їх так не любити, пропонуючи різні інквізиційні методи застосування відповідальності?

ГОЛОВУЮЧА. Ви мали на увазі ексекуційні методи, так? Будь ласка, визначаймося, шановні колеги, щодо даної поправки.

«За» – 18.

Поправку відхилено.

Поправку 1532 Нестора Шуфрича та Василя Німченка враховано, але колега Писаренко вимагає поставити її на підтвердження. Будь ласка, увімкніть мікрофон Валерія Писаренка.

ПИСАРЕНКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, самовисуванець). Дякую. Колеги Нестор Шуфрич та пан Німченко дуже добре попрацювали над своїми поправками. Але хочу зазначити, що є концепція стосовно взагалі існування інституту Уповноваженого із захисту державної мови. Наголошую, ця інституція не є необхідною, адже вона залишається каральною. Зокрема даною поправкою хоч і вирішуються питання окремих повноважень, проте, вважаю, що ніяких повноважень взагалі не повинно бути в уповноваженого, як і самого уповноваженого, який ходитиме ресторанами, перевіряючи, хто, якою мовою спілкується.

Тож пропоную взагалі прибрати цей розділ. На жаль, мені доводиться просити ставити на підтвердження поправки моїх колег.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колего, що ви ставите на підтвердження? Колеги Шуфрич і Німченко попросили виключити з акта стягнення, і ми з ними погодилися. Ви вимагаєте, щоб Уповноважений із захисту державної мови карав, вказуючи вид стягнення, яке він застосовуватиме щодо порушника. Хоча в нас є судова процедура, є акт. Тобто ви виступаєте за те, щоб такий закон був максимально, а часом і невинновданно жорстким, адже ми його пом'якшили після розгляду в першому читанні. Навіщо ви це робите?

ГОЛОВУЮЧА. Ви не наполягаєте на голосуванні?

Ставиться на підтвердження поправка 1532 народних депутатів Шуфрича та Німченка. Наголошую, якщо вона зараз буде провалена,

штрафи залишаються без застосування процедури. Прошу проголосувати і підтримати поправку Нестора Шуфрича та Василя Німченка.

«За» – 29.

Законопроект розбалансовується.

Поправка 1533. Дана поправка народних депутатів Німченка та Шуфрича. Її було враховано, проте Папієв наполягає на підтвердженні. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую. Шановні колеги! Хочу пояснити, що взагалі мав на увазі пан Писаренко, коли поставив на підтвердження попередню поправку. Він сказав, що розділ, у якому йдеться про введення такого карального інституту, не має права на існування. Тому не треба перекручувати його слова.

Учора в Страсбурзі депутати Парламентської асамблеї Ради Європи чітко висловилися про антиконституційність та антиєвропейськість цього законопроекту, зазначивши всі, як один, що закон, де застосовуються каральні функції проти власного народу за бажання розмовляти рідною мовою не має права на існування. На Буковині люди хочуть розмовляти румунською мовою, на Закарпатті – угорською мовою, в інших місцевостях – російською мовою. Тобто, це законопроект, який просто...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Шановні колеги, хочу, щоб ми все-таки один одного, насамперед українське суспільство, не вводили в оману. За всієї поваги до пана Папієва хочу його попросити не жонглювати так словами, тому що під час проведення нинішньої сесії Парламентської асамблеї Ради Європи у Страсбурзі, у порядку денному немає жодного питання щодо законопроекту, який ми обговорюємо (*Шум у залі*). Не перекрикуйте мене! Там зараз Брензович і вся українська делегація.

Водночас на полях Парламентської асамблеї Ради Європи щоденно проходять десятки сайд-івентів, в яких можуть брати участь Брензович та інші народні депутати України і презентувати свою позицію. Ви вчора про це розповідали. Ось у такому ключі, будь ласка,

і розповідайте, що відбувся сайд-івент, де брали участь українські та інші політики, але не вводьте в оману сесійний зал і особливо українських виборців, що начебто в Страсбурзі розглядався наш законопроект. Це неправда.

Ще раз наголошую, у порядку денному нинішньої сесії Парламентської асамблеї Ради Європи немає жодного питання щодо законопроекту про функціонування української мови. У дебатах цього немає, в резолюції цього немає. Жодної резолюції щодо цього питання не приймалося ані вчора, ані сьогодні і на завтра не заплановано.

Шановні колеги, прошу визначатися...

Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановні колеги! Хочу ще раз пояснити, що відбувається. Законопроект, який ми приймали в першому читанні, був насправді досить жорстким, конкретним, і багато хто підтримував таку норму. Але, для того щоб досягти компромісу в цьому залі з представниками всіх фракцій, які брали участь у голосуванні, ми його значно пом'якшили. Ми зробили його таким, що допоможе тим людям, які недостатньо знають українську мову, але претендують на державні посади, якщо вони російського, угорського чи румунського походження, стягнення і покарання звідти забрати. Саме тому ми врахували поправки народних депутатів Німченка та Шуфрича. Колеги Писаренко та Папієв намагаються знову повернути поправки, які фактично зобов'язують уповноваженого карати за порушення тих людей, яким ми даємо перехідний етап, можливість вивчити мову і взагалі зняти це покарання. Зараз ви це робите.

Дуже прошу колегу Папієва не ставити саме ці поправки на підтвердження з цієї причини. Ми їх підтвердимо, вони діятимуть, і ви, саме ви будете автором цих жорстких поправок. Ви своїм виборцям цього не поясните. Кажу вже навіть виходячи з ваших інтересів.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Поправка 1534 народних депутатів Німченка та Шуфрича. Пане Шуфрич, будь ласка, вам слово.

ШУФРИЧ Н.І. Ми принципово проти того, щоб складався акт і були будь-які підстави щодо притягнення та покарання. Я вважаю,

що цей законопроект має кореспондуватися з резолюцією Європарламенту, який визнав, що знання державної мови, безумовно, є позитивним для держави, але її знання має стимулюватися. А сьогодні ми бачимо абсолютно іншу картину. Сьогодні примушують знати державну мову, що не є вимогою Конституції України. Конституція України гарантує вільне використання будь-якої мови на території України. Безумовно, це сьогодні нас бентежить. Ми стурбовані, адже такий закон повинен сприйматися насамперед громадянами України різних національностей, об'єднувати, а не розколював Україну. Сьогодні ми маємо реакцію наших колег з інших країн, депутатів інших парламентів, зокрема, як згадувала пані Ірина, й Комісара Європейської Ради з прав людини Дуні Міятович, яка обурена процесом, який зараз відбувається в сесійному залі.

Пані Ірино, користуючись нагодою, я не можу не подякувати вам, що ви підтримали попереднім голосуванням...

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо даної поправки.

Лише одне принципове уточнення. Не Європейської Ради, бо Голова Європейської Ради – Дональд Туск, а Комісар Ради Європи – це Дуня Міятович. До поправки 2000, переконана, весь сесійний зал це вивчить.

Шановні колеги, прошу визначатися.

«За» – 18.

Поправку відхилено.

Поправка 1535. Її враховано, проте народні депутати Папієв та Писаренко просять надати слово.

Слово надається народному депутату Писаренку. Будь ласка.

ПИСАРЕНКО В.В. Якщо ми використовуватимемо прізвища, то давайте й слово для репліки надавати за прізвищами.

Хочу пояснити доповідачу, щоб було зрозуміло нашу логіку, чому ми ставимо на підтвердження і ці поправки. Ми не хочемо зробити закон жорсткішим, оскільки, вважаємо, він вже жорсткий. Ви текстом законопроекту налякали суспільство, сказавши, що саджатимете за те, якою мовою розмовляє людина. Потім сказали, що його пом'якшили. Не треба казати, що буде кримінальна відповідальність. Ми пішли вам назустріч, буде лише штраф. Буде уповноважений

орган, який всіх контролюватиме та штрафуватиме. Тож де пом'якшення?

Ми вважаємо, що й нинішня редакція законопроекту не підходить, що будь-яка поправка, яка є в цьому законопроекті, не потрібна, як і закон у такій редакції. Нам потрібно йти на друге повторне читання і шукати баланс інтересів громадян країни. А ви в цьому зробили його жорстким.

Така наша логіка, чому ми кажемо, що потрібно голосувати за все.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Я приймаю ваше зауваження, шановний пане Валерію, з абсолютною повагою до вас. Просто, скажімо, обмовка...

Слово надається голові комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Валерію, ніхто не пропонує саджати за не володіння українською мовою. Це ви зараз пропонуєте, ви розповсюджуєте ці чутки, лякаєте, страворюєте людей, які говорять у побуті українською, російською, угорською, румунською мовами. Ви це робите!

У даній поправці лише йдеться про те, що не можна оскаржити акта, оскільки в ньому не має бути рішення. Якщо ми цю поправку знову-таки «збиваємо», то фактично робимо акт остаточним документом, на підставі якого уповноважений може накладати якісь стягнення. Ми там стягнення прибравли. Завдяки вам ці стягнення з'явилися в цьому акті.

Отже, прикриваючись ніби-то демократичною, ліберальною, чи космополітичною, якою завгодно, риторикою, ви, навпаки, хочете принизити тих людей, які ще не вивчили української мови, і змусити їх говорити нею навіть там, де від них цього не вимагається, і карати їх, якщо вони цього не робитимуть. Це ви особисто, колего Писаренко, робите. Дякую.

Прошу вас не ставити цього на голосування. І тоді ми не будемо... Ви завжди маєте право висловити власну позицію щодо всього законопроекту, не голосувати за нього. Це, безумовно, ваше абсолютно логічне право. Але навіщо збивати демократичні...

ГОЛОВУЮЧА. Ви наполягаєте на поправці? Тут немає реплік, це обговорення поправки, шановний пане Валерію, за всієї поваги.

Прошу колег визначатися щодо поправки 1353. Комітет її врахував. Прошу підтримати.

«За» – 54.

Поправку відхилено.

Поправка 1536. Червакова Ольга. Прошу.

ЧЕРВАКОВА О.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»)*. Шановні колеги! Миколо Леонідовичу, це поправка моєї колеги по комітету – голови Комітету з питань свободи слова та інформаційної політики Вікторії Сюмар. Вона пропонує у частині сьомій статті 56 розділу VIII вилучити цифру «20». До речі, є аналогічна поправка моєї колеги Олени Кондратюк. Це наступна поправка. Наша логіка полягала в тому, щоб уникнути подвійної відповідальності телеканалів за порушення вимог до мовного законодавства на телебаченні. Адже ми керувалися тим, що вже є Нацрада, наділена цими повноваженнями, тож аналогічними повноваженнями не варто наділяти ще один державний орган.

Натомість в остаточній редакції бачу, що залишилася стаття 20, там виписано «встановлених статтями 12-23». Одночасно написано, що поправку враховано. Поясніть, будь ласка, це технічна помилка секретаріату, чи як це розуміти? Можливо, зсунулася нумерація?

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Як ви пропонуєте врахувати цю поправку? Як ви пропонуєте змінити текст, щоб її врахувати?

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Червакова.

ЧЕРВАКОВА О.В. Миколо Леонідовичу, я так розумію, що, можливо, під час першого читання це була стаття 20, а потім вона стала статтею 24. Тому ви цифру «24» вилучили, а цифру «20» – ні. Тобто, думаю, скоріше за все, просто зсунулася нумерація.

У мене до вас дуже просте запитання: чи не буде подвійної відповідальності телеканалів за порушення вимог до мовного законодавства? Чи буде враховано пропозиції моїх колег Сюмар та Кондратюк, що контроль за дотриманням мовного законодавства здійснює лише один уповноважений державний орган – Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, а не два?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу поставити на голосування поправку в редакції, запропонованій пані Черваковою. Чому ви кричите, пані Червакова? Прошу голосувати.

«За» – 35.

Поправка залишається в редакції, врахованій комітетом.

Поправка 1537. Будь ласка, пані Червакова.

ЧЕРВАКОВА О.В. Шановна Ірино Володимирівно, по-перше, я не вимагала поставити попередню поправку на підтвердження. Саме тому, як ви висловилися, і кричала. Тому що в моїх словах не було вимоги...

ГОЛОВУЮЧА. Шановна пані Червакова, ви не вимагаєте ставити на підтвердження. Крапка! Будь ласка, – пану Папієву, який поставить це на підтвердження.

Я хотіла б, щоб у цьому залі у когось хоч трошки включалися мізки, крім головуючої.

Поправка 1538. Пане Шуфрич, вам слово. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Пані Ірино, дуже слухна пропозиція щодо включення мізків. Прошу поставити її на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка щодо включення мізків у присутніх у цьому сесійному залі. Я так розумію, за версією пана Шуфрича це поправка 1538. Голосуємо.

«За» – 21.

Я за включення мізків голосую. Але однаково лише 21 народний депутат підтримує пропозицію про включення мізків у сесійному залі.

Просьять показати по фракціям, але я не наполягатиму на цьому, не треба.

Поправка 1539. Слава Богу, ніхто не наполягає.

Поправка 1541 Пані Подоляк, вам слово. Дякую, пані Подоляк, що ви завжди включаєте мізки.

ПОДОЛЯК І.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»)*. У даній поправці йдеться про порядок спонукання суб'єктів підприємницької діяльності застосовувати державну мову під час обслуговування споживачів. Ця поправка є доволі м'якою і поступальною. Суть її полягає в тому, що спочатку суб'єкт підприємницької діяльності у випадку порушення мовного законодавства попереджається про це. Якщо протягом року таке порушення повторюється, накладається штраф.

Прошу поставити цю поправку на підтвердження в повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування дана поправка. Прошу, колеги, підтримати її в повному обсязі.

«За» – 31.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1542. Слово надається Княжицькому. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Поправка 1542 стосується розділу «Прикінцеві положення». У даній поправці пропонується в тексті розділу слова «Національною комісією зі стандартів державної мови» замінити словами «згідно з Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Її враховано в редакції комітету. Прошу врахувати в повному обсязі, як я пропонував.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, прошу голосувати.

«За» – 34.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1543. Пане Княжицький, будь ласка, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

У поправці пропонується розділи «Прикінцеві положення» і «Перехідні положення» об'єднати в один «Прикінцеві та перехідні положення». Пропоную виключити слово «перехідні» і врахувати в запропонованій редакції.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися.

«За» – 32.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1544. Пані Подоляк, будь ласка, вам слово.

ПОДОЛЯК І.І. Прошу підтримати поправку 1544 народного депутата Ігоря Луценка в повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Подоляк наполягає на голосуванні поправки 1544 у повному обсязі. Прошу визначатися. Пане Несторе, я потім вам надам слово. Я не чую, що ви кажете.

«За» – 32.

Поправка 1545. Пане Шуфрич, вам слово. Саме ваше питання, озвучте, будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Я не розумію, ми ставимо поправки на підтвердження, вони не проходять, а ви кажете, що вони враховані в редакції комітету. Це як?

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Отже, було кілька поправок, які комітет врахував редакційно, але була вимога поставити їх на голосування в повному обсязі. Ми голосували цю вимогу, проте рішення не приймалося, тому залишалося в редакції комітету. Щодо попередньої поправки, яка була врахована комітетом, пан Княжицький озвучив її в іншій редакції, ми провалили це голосування, тож залишили в редакції комітету. Зрозуміло? Пані Червакова також так зрозуміла? Я щаслива, що об'єднала зал у розумінні того, що відбувається у дискусії щодо обговорення поправок.

Будь ласка, пане Несторе Шуфрич, 1 хвилина на поправку 1545, яку було відхилено.

ШУФРИЧ Н.І. Безумовно, прикро, що коаліція не підтримує поправки авторів, зокрема пана Княжицького. Мабуть, з включенням мізків у присутніх у цьому залі в нас не все виходить. Добре.

Саме у цій поправці й пропонується, щоб включилися мізки, відтермінувати на шість місяців введення в дію цього законопроекту в разі його прийняття. Хочу вірити, що, коли пройдуть передвиборчі дебати, ми всі повернемося до розгляду цього законопроекту і приймемо такий закон, який влаштовуватиме всіх громадян України, які поважають українську мову як державну, але внаслідок історичних причин не володіють нею досконало. Проте вони потрібні суспільству і мають конституційне право віддати всіх себе служінню Україні. Ми маємо це поважати і дати можливість людям працювати на користь держави.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки 1545. Голосуємо.

«За» – 17.

Поправку відхилено.

Поправка 1551. Народний депутат Княжицький, вам слово. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.І. Дякую.

Поправку враховано в редакції комітету. Прошу врахувати її повністю.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися і врахувати її повністю. Так зрозуміло, Несторе Івановичу? Так правильно? Не порушується Регламент? (*Шум у залі*). Ні, так не можна. Це ж не передача «Что? Где? Когда?» – одна версія, друга і третя. Ми голосуємо зараз тільки повністю. Одне голосування щодо поправки. Будь ласка.

«За» – 32.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1552. Пані Подоляк, вам слово. Будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. Шановні колеги! Власне, поправки, які ми почали розглядати, підтверджують тезу, що даний законопроект розрахований на поступове, м'яке його впровадження, на створення можливостей для представників різних груп та працівників публічної сфери

мати доволі часу для того, аби оволодіти і застосовувати державну мову.

Прошу поставити дану поправку на підтвердження в повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1552 пані Подоляк, яка вимагає як автор поставити її на голосування в повному обсязі. Прошу визначатися.

«За» – 31.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1553. Валерій Писаренко. Будь ласка, вам слово.

ПИСАРЕНКО В.В. Дякую. Хочу сказати, що мої поправки спрямовані на те, щоб ми прибрати бюрократію з цього законопроекту, дали час на впровадження навіть тих новацій, які пропонують його автори, у сферах державного життя, не чіпаючи приватного життя, приватного права.

Я знаю, що мої поправки не сподобалися авторам законопроекту, оскільки, відверто кажучи, у нас не співпадають точки зору, і не потрібно через це хвилюватися. У вас жорсткіша точка зору, ви вважаєте, що маєте нав'язувати і контролювати, як розмовляє людина. А я вважаю, якщо не розумієте, як робити, почитайте Конституцію України, де виписано, як це робити, що українська мова – державна мова, але держава забезпечує розвиток та функціонування російської та інших мов національних меншин. Будь ласка, читайте також рішення Конституційного Суду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Слово надається голові комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! Моя точка зору і точка зору членів комітету точно полягає в тому, що ми нікому нічого нав'язувати не повинні і не будемо. Тож, використовуючи таку риторіку, ви лякаєте людей цим нав'язуванням.

Щодо даної поправки, хочу сказати, що у вас жорсткіша точка зору, адже ви пропонуєте скасувати перехідний період, який ми встановили для тих людей, які з тих чи інших причин ще не володіють мовою. Саме тому ми відхилили її, поважаючи тих людей, які дійсно хочуть вивчити мову, як казав колега Шуфрич, прислужитися українській державі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки Валерія Писаренка.

«За» – 19.

Поправку відхилено.

Поправка 1554. Будь ласка, пане Несторе.

ШУФРИЧ Н.І. Знаєте, шановні колеги, я не можу знову не пригадати позицію Комісара Ради Європи з прав людини Дуні Міятович, яка саме і звернулася до нас з проханням зупинити розгляд цього законопроекту.

Я вже не казатиму, що зараз ми, мабуть, могли розглядати важливіші питання, зокрема щодо покращання, здешевлення життя наших громадян шляхом зниження ціни на газ, для чого є абсолютно всі підстави, збільшення пенсій, для чого є гроші, зокрема й ті, які ми плануємо використати на виконання цього законопроекту, обслуговуючи апарат уповноваженого.

На жаль, ми не чуємо один одного. Сподіваюся, і вас не почує народ України, висловивши вже через одинадцять днів свою позицію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки 1554 народних депутатів Німченка та Шуфрича.

«За» – 15.

Поправка 1555. Народний депутат Папієв вимагає слово. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановні колеги! Погляньте, даним законопроектом абсолютно неправомірно відбувається втручання до

інших законів України, вводяться подвійні тлумачення, що зробить плутанину і щодо судових ведень, правоохоронної роботи, не кажучи вже про освіту, науку та інші царини життя українців.

Якщо ви хочете перевірити і переконатися, що цей законопроект є антинародним, антиконституційним, дослухайтеся і зверніться, будь ласка, до Венеціанської комісії та отримайте висновок. Ви побачите, що каменя на камені не залишиться від прийняття такого закону. Вам чітко скажуть, що ви абсолютно неєвропейські люди і підходи у вас... Не хочу зараз нагадувати вчорашні слова, але...

ГОЛОВУЮЧА. Голова комітету вимагає слова. Будь ласка, пане Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановний колего Папієв! У даній поправці відтермінується строк введення в дію пункту щодо складання відомчих актів відповідно до стандарту державної мови. Якщо ми її скасуємо, то вона вступатиме в дію в день набрання чинності закону. А так вводиться відтермінування, як я пояснював раніше.

Тож у мене інша пропозиція. У даній поправці комітетом було запропоновано стандарти правничої термінології. Я пропоную замінити слово «правничої» словом «юридичної» і поставити її в такому вигляді на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Пане Папієв, ви наполягаєте чи вас це задовольнило?

Рухаємося далі відповідно до Регламенту. Народний депутат наполягає, я як головуюча мушу поставити на... *(Шум у залі)*. Слово «правничої» змінити словом «юридичної».

Прошу голосувати.

«За» – 31.

Поправка 1556. Пані Подоляк, будь ласка, вам слово.

ПОДОЛЯК І.І. Прошу поставити цю поправку на підтвердження у повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, прошу підтримати дану поправку в повному обсязі. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 35.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1557. Народний депутат Папієв, будь ласка, вам слово.

ПАПІЄВ М.М. Шановні колеги! Шановні громадяни України! Знову звертаю вашу увагу на те, що під час підготовки цього законопроект до другого читання були грубо порушені зобов'язання щодо Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом. Цей законопроект має безпосереднє відношення до прав людини, і у вас було достатньо часу для того, щоб звернутися до Європейської комісії за демократію через право з тим, щоб отримати її висновок щодо даного законопроект. Вона чітко і зрозуміло пояснила б, що цей законопроект порушує не лише Конституцію України, а й європейські підходи до функціонування регіональних мов, мов національних меншин, що він не є проектом розвитку української мови, а є таким, за допомогою якого ви хочете заборонити українцям розмовляти рідними російською, румунською, угорською, кримськотатарською мовами. Вам цього не пробачать, і оцінку щодо цього законопроект ви побачите через одинадцять днів.

Хочу нагадати результати голосування в першому турі в Чернівецькій області, на Буковині. Я вдячний буковинцям, які сказали владі «Геть!». Сподіваюся, що в другому турі це скажуть яскравіше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Звідки виникла ця поправка? Ви знаєте, ми прийняли статтю 7 у Законі України «Про освіту», і, відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії, перенесли набрання чинності на 2023 рік. Це й було саме виконання рекомендацій Венеціанської комісії. Тому прошу залишити так, як є.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо даної поправки.

«За» – 23.

Поправку відхилено.

Поправка 1558. Наступна поправка... Поправку 1557 ми щойно проголосували.

Поправка 1559. Хто з народних депутатів виступатиме? Немає бажаних.

Тарасе Кремінь, ви наполягаєте? Дякую.

Поправка 1560. Народний депутат Васюник не наполягає.

Поправка 1564.

Слово надається народному депутату Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановні колеги, ми проти того, щоб такий закон був прийнятий за принципом: тут перегортаємо, тут запам'ятаємо, тут перенесемо. Закон має бути таким, який задовольнить усі потреби суспільства і всі його статті негайно наберуть чинність. Заради цього в ньому ті норми, які дискредитують наших громадян, повинні бути виключені. Тоді не виникатиме необхідності переносити терміни введення окремих статей.

Пропонуємо підійти до цього законопроекту відповідальніше, тобто, підкреслюю, зробити його таким, що об'єднує, а не породжує конфлікт у суспільстві. Ми бачимо, як відреагували Чернівецька, Закарпатська області. Це ще один натяк і вирок владі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Слово надається голові комітету.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановний колего Несторе! Але у цьому пункті саме встановлюється перехідний період для запровадження нових правил зовнішнього незалежного оцінювання. Ми пропонуємо відтермінувати зовнішні незалежні оцінювання українською мовою до 2030 року. Ви наполягаєте негайно це вводити в цьому пункті. Це так. Але давайте голосувати.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначитися щодо поправки 1564 колег Німченка та Шуфрича.

«За» – 2.

Це, мабуть, Німченко і Шуфрич за цю поправку проголосували. Але також немало.

Поправка 1566. Народний депутат Княжицький. Будь ласка, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Поправку враховано, проте пропоную її врахувати без слів «яка набуває чинності через один рік від дня набуття чинності цього закону».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Княжицький озвучив свою позицію. Отже, ставиться на голосування поправка в редакції, запропонованій паном Княжицьким (*Шум у залі*).

Ні, головуватимете на засіданні, ставитимете на голосування так, як ви вважаєте відповідно до Регламенту. Я почула конкретну пропозицію пана Княжицького.

«За» – 25.

Правка залишається в редакції комітету.

Поправка 1567. Це поправка народних депутатів Німченка та Шуфрича. Слово надається пану Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Відверто кажучи, «застосування державної мови в науці, яка набуває чинності за шість місяців від дня набуття чинності цього Закону» – це абсурд. Наукові праці у нас пишуть (не бійтеся ви тієї російської мови) багатьма мовами.

Невже, якщо праці видатного українського науковця, який не володіє досконало українською мовою, але зробив відкриття, потрібне нашому суспільству, чи написав наукову роботу, яка має позитивні наслідки для розвитку нашої країни, мають бути заблоковані виключно тому, що написані не українською мовою? Це абсурд і безвідповідальність.

Просимо вилучити відповідну статтю.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися шановні...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дозвольте?

ГОЛОВУЮЧА. Перепрошую, голова комітету вимагає слова. Прошу, пане Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! Ми пропонували, щоб термін перехідного періоду введення оновлених правил застосування української мови в науці набрав чинності через один рік з дня набрання чинності такого закону. Ви пропонуєте, щоб він негайно набрав чинність. Саме тому комітет відхилив цю поправку, відстоюючи право, яке ми сюди ввели після багатьох консультацій з Міністерством освіти і науки України та з колегами в залі, щодо встановлення великих перехідних періодів для багатьох статей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки 1567.

«За» – 4.

Поправку відхилено.

Поправка 1568. Слово надається народному депутату Княжицькому. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Цю поправку враховано в редакції комітету. Прошу врахувати її в редакції, запропонованій автором, тобто мною.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування в повному обсязі поправка в редакції автора. Автор наполягає, прошу визначатися.

«За» – 29.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1569. Це поправка колег Василя Німченка та Нестора Шуфрича. Слово надається Нестору Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановні колеги! Ще раз хочу підкреслити логіку наших поправок. Ми не проти, щоб відповідні норми, у даному разі щодо застосування державної мови у сфері культури, переносилися на якийсь термін. Ми проти, щоб взагалі ці норми були. Тому і пропонуємо сьогодні врегулювати цей законопроект відповідно до статті 10 Конституції України, де таких вимог немає. До того ж гарантуються права використання інших мов, зокрема у сфері науки та культури. Саме за це ми боремося. Ми хочемо такий закон, який без будь-яких відтермінувань, негайно набрав чинність, але щоб у ньому

поважали права всіх громадян, які шанують українську мову як державну, гарантовано маючи право використовувати свою рідну мову. Ми боремося за їхнє право це робити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Розумієте, казуїстика полягає в тому, що ми кажемо про те, що, наприклад, в музеях таблички мають бути зокрема й українською мовою. Ніхто не забороняє мати там таблички російською, англійською, французькою, румунською, будь-якою іншою мовою. Для цього ми встановлюємо перехідний період. А ви виступаєте і проти норми, щоб українська мова там взагалі хоч десь була, і проти перехідного періоду. Тож це нелогічне для нас питання. Тому цю поправку було відхилено.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки 1569.

«За» – 13.

Поправку відхилено.

Поправка 1572. Народний депутате Княжицький, будь ласка, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Поправку враховано в редакції комітету. Прошу врахувати повністю.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1577. Це поправка народних депутатів Василя Німченка та Нестора Шуфрича. Слово надається Нестору Шуфричу. Будь ласка, пане Несторе.

ШУФРИЧ Н.І. Ще раз хочу засвідчити в цьому залі нашу позицію. Під час розгляду цих статей по суті, і співавтор цієї поправки Василь Іванович Німченко, і я були категорично проти застосування цих норм. Якщо ми проти цього, то, безумовно, й проти відтермінувань. Ми взагалі проти застосування цих новел у такому законі, адже

це роз'єднує людей, створить в майбутньому конфліктні ситуації, виникнуть суперечності і, не дай Боже, протистояння. Ми хочемо, щоб він був таким, який об'єднає суспільство. На жаль, сьогоднішня редакція несе загрозу роз'єднання...

ГОЛОВУЮЧА. Ви завершили? Дякую, що вклалися в регламент.

Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колега! Ця стаття регулює застосування закону на телебаченні та радіо. Відтермінувальний період становить два роки. Якби ви взагалі щодо інших статей введення української мови на телебаченні та радіо виступали проти, я це розумію, це відповідає вашій логіці. Але у цій поправці фактично пропонується скасувати відтермінувальний період.

Ми обговорювали цю статтю законопроекту з представниками різних фракцій та груп, з профільним Комітетом з питань свободи слова та інформаційної політики, є різні точки зору. Проте я не бачу підстав скасовувати відтермінувальний період, який є в законопроекті. Адже ви, як я вже казав, тим самим намагаєтеся зробити його жорсткішим. Я розумію вашу позицію, але в даному разі вона дещо непослідовна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки 1577 народних депутатів Німченка та Шуфрича.

«За» – 15.

Поправку відхилено.

Поправка 1579. Народний депутат Княжицький вимагає слова. Прошу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. У нас саме були дебати, про що я казав, щодо терміну введення статті стосовно друкованих засобів масової інформації. Ми обіцяли врахувати поправку Сюмар, Шверк, Березенко. Тому пропоную поставити її на голосування в повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправку враховано в редакції комітету, а колега вимагає поставити її в повному обсязі.

Прошу визначатися.

«За» – 10.

Поправка залишається в редакції...

У нас не може бути два голосування. Покажіть мені норму Регламенту. Ми щойно проголосували. Повторюю, у нас з приводу однієї поправки одне голосування. Друзі, щодня зранку до вечора я читаю Регламент. Це моя настільна книга.

Дякую.

Поправка 1580. Слово надається Княжицькому. Прошу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Прошу поставити поправку на голосування в повному обсязі.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування вимога – в редакції автора. Автор вимагає поставити на голосування поправку в своєму формулюванні, в повному обсязі.

«За» – 26.

Поправку відхилено.

Поправка 1581. Це поправка колег Василя Німченка та Нестора Шуфрича. Слово надається Нестору Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Вельмишановна головуюча! Вимушений констатувати, що в сесійному залі відбувається порушення Регламенту. Тому що у нас є право ставити на голосування поправку в будь-якій редакції. Незалежно від того, чи ставить її автор в іншій редакції, редакція комітету має право бути поставлена на підтвердження. Ви цього не робите. Таким чином ми спотворимо текст законопроекту.

Щодо нашої пропозиції про виключення відповідної статті. Ми вели дискусію під час розгляду по суті в тексті цього законопроекту відповідної новели. Ми були проти неї в принципі, тому і проти будь-яких відтермінувань.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки 1581.

«За» – 6.

Поправку відхилено.

Поправка 1582. Народний депутат Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Прошу поставити на голосування поправку в повному обсязі, оскільки у ній також йдеться про відтермінування набрання чинності такого закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися.

«За» – 28.

Поправка 1583. Це поправка колег Василя Німченка та Нестора Шуфрича. Слово надається Нестору Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Бачите, як тільки ми звернули вашу увагу на порушення Регламенту, вже перестали бути шановними. Ось як буває в житті.

ГОЛОВУЮЧА. Ви – вельмишановні. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пані Ірино. Продовжую пояснювати логіку наших поправок. Ми в принципі категорично проти цих статей. Якщо ми проти по суті цих статей, то, безумовно, проти й будь-яких відтермінувань. Ми вважаємо, що це грубе втручання зокрема й в господарську діяльність. Це обмежує можливість наших підприємців отримувати прибутки та сплачувати податки.

До того ж після прийняття цього законопроекту, не дай Боже, його буде прийнято, над платниками податків нависне новий тягар, та ще й обмежується можливість працювати, забезпечувати робочими місцями. На жаль, такий закон ще раз простимулює від'їзд наших громадян за кордон, що буде на совісті авторів і тих, хто за це голосуватиме.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо даної поправки.

«За» – 6.

Поправку відхилено.

Поправка 1584. Слово надається народному депутату Княжицькому. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. У мене написано, що цю поправку враховано. Насправді це не так. Тому що я в цій поправці пропонував зробити відтермінування на три роки для застосування державної мови в користувацьких інтерфейсах комп'ютерних програм та веб-сайтів. Натомість комітет запропонував замість 12 поставити 18 місяців.

Тож прошу все-таки врахувати її в повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, прошу визначатися.

«За» – 23.

Поправку відхилено.

Поправка 1585. Це поправка народних депутатів Німченка та Шуфрича. Дуже багато поправок цих народних депутатів комітет врахував, але є й невраховані. Це якраз одна з неврахованих поправок. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Прикро, що багато наших поправок не враховано. Якби це відбулося, то даний законопроект абсолютно відповідав би Конституції України, прагненню наших громадян, які застосовують крім української ще й свою рідну мову. На жаль, політична кон'юнктура поки що перемогла. Сподіваюся, що відповідальність, можливо, повернеться до цієї зали після 21 квітня або після обрання нового парламенту, в якому я, на превеликий жаль, не побачу багатьох своїх колег. Подивимось, але згадуватимемо ці засідання, як втрачену можливість об'єднання нашого суспільства.

Виступаючи, по суті, проти цієї новели під час розгляду її в попередніх частинах законопроекту, ми і в «Прикінцевих положеннях» категорично проти будь-яких відтермінувань...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися.

«За» – 7.

Поправку відхилено.

Поправка 1586. Це поправка народних депутатів Німченка та Шуфрича. Слово надається пану Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановна головуюча! Шановні колеги! Наша думка така сама. Під час розгляду цього законопроекту по суті, відповідна дискусія вже відбулася. На жаль, нас не підтримали. Цілком слушно сказала пані головуюча, не всі наші поправки підтримані в залі, і ми фактично втратили можливість врегулювати цей законопроект відповідно до вимог статті 10 Конституції України, що дуже прикро. Це був шанс, який ми з Німченком Василем Івановичем надали Верховній Раді України, надали можливість виправити власну помилку, помилку авторів. Михайло Папієв також, безумовно, стурбований і приєднується до процесу відповідності цього законопроекту Конституції України, як і решта колег, які за те, щоб такий закон відповідав...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за роз'яснення, зокрема щодо стурбованості. Це дуже важливо.

Голова комітету також хоче висловити стурбованість щодо цієї поправки. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! У законопроекті вписано, що перехідний період щодо застосування державної мови у сфері споживчих послуг становить 18 місяців з дня набрання чинності закону. Натомість колеги Німченко та Шуфрич вимагали, щоб це відбулося негайно. Через це комітет її не підтримав.

Вельмишановний колего Шуфрич, хочу вас запевнити, що ніхто не змінив до вас свого ставлення протягом останніх багатьох років, як і наші з вами виборці. Ще більше ваших поправок було б ураховано, якби ваші колеги з «Опозиційний блоку» спеціально не збивали, і не давали їх врахувати. Ви це чудово бачили.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо даної поправки.

Знаєте, просто серце тішиться від високої політичної культури, яку сьогодні демонструють в цьому сесійному залі.

Хороший приклад, коли колеги з різними ідеологічними позиціями звертаються один до одного таким прекрасним українським словом «шановний».

Прошу голосувати.

«За» – 11.

Поправку відхилено.

Наступна поправка народних депутатів Німченка та Шуфрича була врахована комітетом. Бачите, це свідчить про незаангажованість комітету, що дуже приємно і також вітається.

Поправку 1590 не було враховано. Це також... *(Шум у залі)*.

Шановний колега Папієв, який також стурбований поправкою 1587, просить слова, хоча її було враховано.

ПАПІЄВ М.М. Дякую.

Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України, які дивляться чи слухають зараз засідання Верховної Ради України! Це дуже важливий законопроект, тому наше намагання проголосувати і обговорити кожну поправку робиться з метою донесення до наших виборців – громадян України його антинародність. Донести до людей, що вводяться каральні загони, де хворобливі люди будуть бігати, вимагаючи сплати штрафів, кримінальної відповідальності та інших безглузвих речей, несумісних з європейським вибором України.

Ще раз наголошую, такий закон не має права на існування, жодна із статей, як загалом і законопроект, не може бути прийнята. Перед підписанням закон, проект якого все одно проголосують у сесійному залі, бо люди зараз в агонії, треба направити до Венеціанської комісії, щоб вона надала свій висновок. Прошу...

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! Знаєте, є такі люди, які бігають і кричать про країну-агресора, а приймають такі рішення, які допомагають їй. Так само є люди, які кричать, що, нібито, в цьому законопроекті передбачені кримінальна відповідальність та переслідування, яких тут немає, а саме вони вимагають введення цього в закон: кримінальної відповідальності, переслідування, скорочення різноманітних перехідних періодів, тому що законопроект надзвичайно

ліберальний, узгоджений шляхом компромісу між представниками різних регіонів, національних меншин, фракцій Верховної Ради України.

У даній поправці також пропонується перехідний період для адаптації у сфері розробки технічної та проектної документації. Тож прошу її залишити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Пане Папієв, ви наполягаєте на голосуванні?

Прожу визначатися щодо даної поправки. Нагадую, що комітет її врахував, і це той випадок, коли я прошу підтримати поправку колег Шуфрича та Німченка і голосую «за».

«За» – 26.

Поправку відхилено.

Шановні колеги, відповідно до Регламенту роботи Верховної Ради України оголошується перерва на 30 хвилин. Після перерви ми повернемося до розгляду поправок до проекту Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Хочу нагадати, що ми зупинилися на розгляді поправки 1537, тож після перерви починаємо нашу роботу з поправки 1538 (*Шум у залі*).

Вибачте, друзі, ми зупинилися на поправці 1587, тож після перерви розпочинаємо роботу з поправки 1590, тому що це також поправка колег Німченка та Шуфрича.

Оголошується перерва на 30 хвилин.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧА. Вельмишановні колеги! Прошу повертатися до сесійного залу для продовження нашої роботи. Повертаємося до розгляду поправок до проекту Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Дякую голові профільного Комітету з питань культури і духовності пану Княжицькому, що він уже зайняв своє місце на трибуні, де останніми днями він доповідає нам щодо поправок.

Нагадую всім колегам, що до оголошення перерви ми зупинилися на поправці 1590, з якої ми й розпочинаємо нашу роботу.

Це поправка народних депутатів Німченка та Шуфрича. Нестор Іванович Шуфрич готовий нам викласти суть цієї поправки. Будь ласка, пане Несторе.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пані головуюча. У мене сльози на очах, коли я бачу, скільки колег присутні в сесійному залі, як вони турбуються про українську мову та її захист. Пані головуюча, прошу і на мене навести, щоб я потрапив на ваше селфі, а то скажете, що мене не було в залі. Вибачте, у стенограмі це буде відображено, принаймні моя присутність точно там має бути.

Пам'ятаю, як ми сперечалися з приводу застосування норм цього проекту закону у сфері реклами. Ми були категорично проти цих новел і, безумовно, проти будь-яких відтермінувань.

До речі, зараз у сесійному залі присутні 32 народні депутати. Ось як усіх цікавить українська мова. Ай-ай-ай! А про що говорять...

Враховуючи, що ми маємо свою позицію щодо застосування новел цього проекту закону...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Знаєте, шановний колего Несторе Шуфрич, я доєднуюся до ваших сліз з приводу кількості присутніх у залі, але не поділяю ваші сльози щодо суті вашої поправки. Тому що там жодного слова немає про селфі, ай-ай-ай та інше, що пролунало у вашому роз'ясненні. Там інший зміст. Ви пропонуєте виключити статтю 32 законопроекту, яка набирає чинності через шість місяців з дня набрання чинності цим законом.

Прошу визначатися щодо поправки 1590.

Колеги, повертайтеся до сесійного залу, тому що Шуфрич плаче, у нього сльози на очах, що нас так мало.

«За» – 6.

Несторе Івановичу, не плачте, народні депутати потроху повертаються до сесійного залу.

Поправка 1591 народних депутатів Німченка та Шуфрича. Слово надається Нестору Івановичу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Доповідаю народу України: у залі присутні 34 народні депутати, один вийшов, тепер – 33 народні депутати. Ось як ми працюємо.

Запитую вже самого себе. Навіщо приймати закон, окремі статті якого відтермінуються на рік, навіть була спроба відтермінувати одну норму до 2030 року. Чому не прийняти такий закон, який задовольнятиме суспільство, щоб він негайно набрав чинності і об'єднав людей? Я наполягаю на тому, щоб у тих питаннях, де ми не змогли домовитися під час розгляду цих новел по суті, не було відтермінувань, а статті щодо відтермінувань скасувати. Ми проти таких статей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего Шуфрич! Ви чудово знаєте, що значна частина громадян України протягом століть потерпала від русифікації та заборони української мови. Вони віддають своїх дітей до українських шкіл на Одещині, Луганщині, Донеччині, щоб їхні діти читали українські книжки та дивилися українське телебачення. Так, вони поки що ще не знають мови, тому законопроектом пропонується надати час, створити можливості її опанували, оскільки вони цього хочуть. Через це й передбачаються норми щодо відтермінування. Тому що ніхто не вимагає завтра в ситуації, яка склалася, коли ми бачимо, що є ще хтось, хто хоче продовжити русифікацію, відразу закликати до якоїсь конфронтації. У законопроекті саме тому й передбачено ці перехідні періоди, які ви намагаєтеся скасувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, прошу визначатися щодо поправки 1591.

«За» – 8.

Пане Княжицький, першим руку підняв пан Долженков, я маю це врахувати.

Поправка 1592. Слово надається народному депутату Долженкову. Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Дякую, пані головуюча. Прошу дану поправку поставити для підтвердження, щоб усе-таки підтримати пропозицію народного депутата Белькової щодо збільшення у пункті 1 розділу VII «Прикінцеві положення» терміну, відповідно до якого будуть набирати чинності вимоги такого закону щодо мови у сфері транспорту.

У порівняльній таблиці зазначено, що враховано в редакції комітету. Але фактично цей строк є коротким, оскільки у першому читанні прийнято норму про набрання чинності статтею 32 щодо мови у сфері транспорту через шість місяців, комітет пропонує через один рік, депутат просив два роки, як мінімум.

Ви говорите про сферу освіти, але, на жаль, цей законопроект зачіпає дуже багато сфер, зокрема сферу обслуговування. Я взагалі проти того, щоб у сфері обслуговування зобов'язувати когось розмовляти державною мовою, оскільки державна мова – це мова державних установ. Якщо це не сфера надання державних послуг, то повинна бути лібералізація і вільне використання будь-яких мов, зрозумілих надавачу та отримувачу таких послуг.

Прошу підтримати поправку 1592.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, будь ласка, коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! Я погоджуюся щодо першого пункту вашої пропозиції – з приводу збільшення перехідного періоду.

Щодо другого пункту – не зовсім, адже в Україні є люди, які володіють, наприклад, українською та англійською мовами, а іншими мовами не володіють. У законопроекті саме йдеться про те, що якщо є обопільна згода, можна говорити будь-якою мовою. Але якщо хтось у державі Україна звертається українською, він вимагає відповіді також українською мовою. Якщо звертається російською, румунською, англійською і продавець чи хтось із сфери послуг, чи у транспорті нею володіє, будь ласка, нехай спілкуються цією мовою, ніхто їх в цьому не обмежує. Тому я утримаюсь щодо другого пункту, підтримуючи по суті першу частину поправки Белькової.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1592. Прошу проголосувати її в повному обсязі.

«За» – 10.

Поправку відхилено.

Поправка 1593 депутатів Василя Німченка та Нестора Шуфрича. Слово надається пану Нестору. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановні колеги! Уявіть ситуацію: громадянка України румунського чи угорського походження, про росіян навіть не говорю, там простіша ситуація, зустрічається з кондуктором або водієм, який володіє виключно українською мовою. Цим людям 70 років або й більше, вони в один день із Румунського Королівства або Угорського Королівства потрапили до Радянського Союзу. Так сталося, що тоді не дуже приділяли увагу вивченню інших мов – усіх усе задовольняло. Вони вже не знають ані української, ані російської мов, знають лише свою рідну. Скажіть, будь ласка, вони не зможуть нікуди поїхати? Я проти того, щоб по суті ці статті були в законі. А відтермінування – це вже, знаєте, щоб, як кажуть, замазати. Давайте відповідально ставитися до таких норм. Повний абсурд – вимагати це в транспорті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки.

«За» – 9.

Поправку відхилено.

Поправка 1594. Народний депутат Севрюков першим підняв руку. Будь ласка.

СЕВРЮКОВ В.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Дякую. Хочу повернутися до поправок 1588, 1589. Їх подали колеги з комітету.

Миколо Леонідовичу, ці поправки стосуються відтермінування на шість місяців мови реклами. Хоча ми знаємо, що вже один рік мова реклами, після скасування закону Колесніченка – Ківалова в лютому 2018 року, є невизначеною.

Я пропоную, звичайно, щоб мова реклами відразу після прийняття законопроекту була українська. Ми просто повертаємося до сталих норм, до яких ринок звик, і, ви знаєте, всі спокійно застосовують у рекламі українську мову. Можливо, ще будуть засідання комітету

перед узгодженням остаточної редакції законопроекту, прошу все-таки зважити на мою позицію і комітету, що мова реклами має бути українською з дня набрання чинності таким законом. Не треба нічого чекати, ми вже жили в цій парадигмі.

Прожу ці поправки поставити для підтвердження в редакції комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

На вимогу народного депутата Севрюкова я за чергою ставитиму поправки 1594 та 1595 на голосування в повному обсязі. Прошу визначатися.

«За» – 26.

Поправку відхилено.

Поправка 1595. Прошу визначатися. Озвучив її? Отже, я не дочула, ми надамо вам потім слово.

«За» – 16.

Поправку відхилено.

Поправка 1596 народних депутатів Німченка та Шуфрича.

Перепрошую. Шановні колеги, було звернення пана Севрюкова до голови комітету щодо мови в рекламі. Зараз я надам слово колезі Княжицькому для відповіді на запитання, і потім ми розпочнемо розгляд з поправки 1596 колег Німченка та Шуфрича.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановний колего! Повністю підтримую вашу позицію. Було рішення відтермінувати це, але ми, справді, проведемо ще засідання, на якому обговоримо та узгодимо всі поправки народних депутатів, зокрема й попередні поправки членів вашого комітету.

Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України

СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прожу голосувати (*Шум у залі*). Перепрошую, колеги.

Поправка 1596. Народний депутат Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Співавтором даної поправки є народний депутат Німченко. Прошу з повагою ставитися до Василя Івановича – генерал-полковника, колишнього судді Військової судової колегії Верховного Суду України, судді Конституційного Суду України, заступника Голови Конституційного Суду України. Ось яка поважна людина працює разом з нами, з чим я нас і вітаю.

З приводу поправки. Під час розгляду цієї поправки по суті ми сперечалися, але я пом'якшив би свою позицію, якби ця норма стосувалася партій. До речі, документообіг партій, безумовно, має бути українською мовою. Проте вимагати від громадських об'єднань, які можуть бути вузькоспеціалізованими, займатися виключно проблематикою національних менших, вести відповідну документацію українською мовою, маючи можливість у будь-який час отримати переклад, я вважаю зайвим. Я проти по суті і проти будь-яких інших інсинуацій...

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1596. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Поправку відхилено.

Хочу звернутися до народних депутатів і до тих, хто слідкує за пленарним засіданням. Є поправки, авторами яких є багато народних депутатів, може бути 10 і 25 авторів однієї поправки. Тож головуючий на засіданні оголошує лише прізвище того депутата, якому надається слово для оголошення поправки.

Поправка 1597. Народний депутат Подоляк. Будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. Шановні колеги, у проекті зазначено, що цю поправку враховано, але редакційно. Тож прошу поставити її для підтвердження саме в такому формулюванні, в якому вона була подана.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1597. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Поправку відхилено.

Наступна поправка... Ми вже проголосували поправку 1597. Два голосування щодо однієї поправки не проводиться.

Поправка 1598. Слово для оголошення поправки надається народному депутату Шуфричу.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги! Логіка наших поправок незмінна. Під час розгляду відповідного законопроекту по суті наша позиція була чіткою та принциповою. Ми наполягали, щоб норми даного законопроекту відповідали статті 10 Конституції України – не лише її першій частині, що державною мовою в Україні є українська мова, і це ніким не ставиться під сумнів, а щоб вони кореспондувалися із другою частиною статті 10, яка гарантує право використання російської мови та мов національних меншин у всіх сферах життєдіяльності. На жаль, друга частина статті 10, на моє глибоке переконання, проігнорована, тому ми і внесли ці поправки.

Прошу дану поправку поставити для підтвердження.

Шановні громадяни України, зараз у сесійному залі перебувають близько 40 народних депутатів. Ось так ми боремося за...

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1598. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Поправку відхилено.

Поправка 1599. Автор не наполягає.

Поправка 1600. Народний депутат Писаренко не наполягає.

Поправка 1601. Народний депутат Долженков. Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні громадяни України! Шановні колеги! Дуже довго ми розглядаємо цей законопроект. На жаль, а можливо, й на щастя, цей законопроект насправді є заручником політичного процесу чинного Президента.

Суть поправки полягає в тому, щоб відтермінувати деякі положення законопроекту, зокрема пункт 1 статті 7 щодо набрання ними чинності з 1 січня 2020 року. Я вважаю, що зазначений термін незначний, і нам необхідний триваліший термін для того, щоб, зокрема, передбачити можливість набрання чинності окремими положеннями

такого закону, що стосуються переважно сфери освіти – школи, середньої загальноосвітньої школи.

Пропоную поправку 1601 поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1601. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 8.

Поправку відхилено.

Поправка 1602. Автор не наполягає.

Поправка 1603. Слово надається народному депутату Долженкову.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Дуже важко встигати за вами, пані головуєча. Таке враження, що ви навмисно намагаєтеся не дати можливості обговорити кожну поправку цього законопроекту. Якщо взялися за цю справу, то, будь ласка, ідіть до кінця.

Дана поправка стосується відтермінування окремих положень цього законопроекту щодо набрання ними чинності. До того ж хочу наголосити, що зазначені строки є незначними через те, що Україна перебувала досить тривалий термін в атмосфері мовної лібералізації. Але через те, що цій владі немає чого показати, вони хочуть хоча б прийняти мовний закон.

Тому я ще раз наголошую на тому, що в даній поправці пропонується не занадто тривалий термін, який, дійсно, необхідний для нашої країни через жорсткість цього законопроекту, поширення його вимог не лише на сферу державного життя, як цього вимагає Конституція України, а й на всі сфери суспільного життя, зокрема на сферу обслуговування, транспорту.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1603. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Поправку відхилено.

Поправка 1604. Народний депутат Долженков. Будь ласка. Який номер поправки?

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Поправка 1604. Ви ж її озвучили. Щодо поправки 1604, автор пропонує, щоб зміни до цього законопроекту в частині Закону України «Про вибори Президента України» набрали чинності з 1 січня 2020 року. Чому не з 2021 року або з моменту набрання чинності таким законом?

Я не розумію, як диференційовано підходять автори поправок, автори, які реєстрували цей законопроект. З якого моменту повинен набрати чинності закон у сферах медичного обслуговування, транспорту, діловодства, а також громадських організацій та політичних партій? З чим пов'язана така диференціація? Повторюю, даний законопроект дуже жорсткий. Його дія не повинна поширюватися на особисте життя, на сферу обслуговування. Така регламентація повинна стосуватися виключно сфери державного управління та функціонування органів місцевого самоврядування.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу комітет прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Найперше під час обговорення та опрацювання даного законопроекту ми стикалися з різними ситуаціями щодо застосування української мови в різних сферах. Є сфери, де українська мова застосовується без жодних проблем, там такий закон може діяти фактично з моменту його прийняття. Є сфери, до того ж різні, де потребувався певний перехідний період. Наприклад, коли ми говоримо про зміни в програмному забезпеченні обладнання – це один період, щоб виробити це обладнання і змінити програмне забезпечення. Коли ми говоримо про телебачення і радіомовлення – це інший період, який потрібен для того, щоб були показані вироблені програми. І так у кожній із сфер. У нас відбулися консультації, під час яких ми про це говорили. Наприклад, у засобах масової інформації це 30 місяців. Для телебачення – два роки, але дехто пропонує зробити більше. Натомість мова зовнішнього незалежного оцінювання, яке складається українською мовою, – з 2025 року, тому що ми відтермінували термін набрання чинності статтею 7 Закону України «Про освіту», відповідно діти закінчать пізніше школу, і це буде ще пізніше. Тож у кожній сфері інша ситуація, через те по-різному врегульовуються ці терміни.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1604. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Поправку відхилено.

Поправка 1606. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги! Термін набрання чинності рядом статей даного законопроекту переноситься на два роки. Щодо багатьох із цих статей у нас виникали дуже серйозна дискусія та суперечності. На жаль, абсолютна їх більшість залишилася в редакції авторів або комітету, з чим ми категорично не погоджуємося, оскільки більшість цих статей, на наш погляд, не відповідає статтям 10 та 22 Конституції України, звужує права наших громадян, які вони мають сьогодні. Безумовно, ми проти того, щоб ці статті в принципі були в такому законі і щоб з ними проводилися будь-які маніпуляції.

Вважаємо, що цей законопроект потрібно доопрацювати, підготувати до повторного другого або третього читань, щоб він цілком відповідав Конституції України та вимогам...

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1606. Прошу голосувати.

«За» – 6.

Поправку відхилено.

Поправка 1607. Народний депутат Княжицький. Прошу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Цю поправку було враховано комітетом. Я наполягаю її прийняти без урахування останнього абзацу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1607. Прошу голосувати.

«За» – 15.

Поправку відхилено.

Поправка 1608. Народний депутат Подоляк. Прошу (*Шум у залі*).

Це поправка комітету. Увімкніть, будь ласка, мікрофон народного депутата Подоляк.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні колеги! Я хотів би прокоментувати пропозицію...

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги!.. Я просила увімкнути мікрофон народного депутата Подоляк (*Шум у залі*).

Ні, ви маєте право обговорити цю поправку (*Шум у залі*).

ПОДОЛЯК І.І. Перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності, автор та ініціатор цього законопроекту. Шановні колеги! Дану поправку комітету було враховано, але я прошу поставити її на голосування для підтвердження без останнього абзацу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Увімкніть, будь ласка, мікрофон народного депутата Долженкова, щоб він обговорив цю поправку.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні колеги! За цією короткою сентенцією, яка пролунала від представника комітету, я хотів би розкрити зміст пропозиції комітету, який фактично є співучасником того злочину, що зараз відбувається – у стінах парламенту шляхом прийняття цього законопроекту хочуть протягти вибіркове ставлення до мов національних меншин. Ось, будь ласка, останній абзац: «Особи, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, і розпочали здобуття загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року» мають право продовжувати освіту до 1 вересня 2023 року. А як щодо осіб, які спілкуються іншими національними мовами, що не є офіційними мовами Європейського Союзу? Чи ви не бачите, що наше суспільство переважно російськомовне? У нас українське суспільство в побуті говорить українською мовою. Та переважна більшість вас, шановні народні депутати, у кулуарах розмовляють російською мовою.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, прошу прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! Взагалі суть цієї поправки полягає в тому, що люди, які зараз займають посади, яким

потрібен сертифікат, не повинні складати іспитів на час прийняття цього законопроекту. Про це говорить... *(Шум у залі)*.

Народний депутат Подоляк пропонувала поставити на голосування поправку без третьої частини, вона не знайшла підтримки в залі.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1608. Прошу голосувати... *(Шум у залі)*.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми вже проголосували.

ГОЛОВУЮЧА. Ми не проголосували з пропозиціями пані Подоляк.

«За» – 20.

Поправку відхилено.

Поправка 1609. Народний депутат Княжицький. Прошу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Цю поправку було враховано, але я прошу прийняти її редакційно, вилучивши слова «про державну службу». Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1609. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Поправку відхилено.

Шановні колеги! Знаєте, я спостерігаю цікавий феномен. Виявляється, навіть за такої присутності в залі відбувається неперсональне голосування. Якщо ви не знаєте, це видно на екрані головуючого. Звертаюся до вас і закликаю припинити неперсональне голосування хоча б за цих обставин. Не ганьбіть себе і ваших колег, за яких ви зараз тиснете кнопки. Дякую.

Поправка 1610. Автор не наполягає.

Поправка 1613. Автор не наполягає.

Поправка 1615. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Пропонуємо таку редакцію: «Кабінетові Міністрів України упродовж трьох місяців розробити та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих

актів України у відповідність з цим Законом». Безумовно, це наша формальна вимога, це наша повага до законотворчого процесу, оскільки будь-який законопроект, який приймається, інші законопроекти мають відповідати остаточному рішення.

Я дуже хотів би, щоб даний законопроект було розглянуто після президентських виборів, щоб ми повернулися і прийняли такий закон, який об'єднає, а не пересварить суспільство всередині країни. Ще й із сусідами ми матимемо величезну напругу після прийняття цього законопроекту.

Дякую *(Шум у залі)*.

ГОЛОВУЮЧА. Ми ще не... *(Шум у залі)*.

Голово комітету, будь ласка, прокоментуйте.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Комітет вашу поправку врахував редакційно. Ми навіть виписали не три, а шість місяців, відповідно до яких мають організувати приведення актів усіх центральних органів виконавчої влади у відповідність до такого закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ми голосуємо за поправку 1615, яку ви щойно озвучували. Прошу голосувати.

«За» – 5.

Поправку відхилено.

Поправка 1616. Народний депутат Долженков. Прошу.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні колеги! Ось одна з причин, чому прийняття даного законопроекту, запропонованого комітетом, зараз не на часі. У даній поправці йдеться про те, щоб зобов'язати протягом одного місяця та передбачити в Державному бюджеті України на 2019 рік кошти на фінансування таких додатково створюваних структур, як Національна комісія зі стандартів української мови та Уповноважений із захисту державної мови.

Скажіть, будь ласка, за рахунок яких коштів ви фінансуватимете ці додатково створені структури? За рахунок зменшення монетизації субсидій, які виділяються на виплату житлово-комунальних послуг? За рахунок дітей, яких необхідно лікувати, інвалідів, ветеранів праці?

Чи у вас багато грошей? Чи у вас уже профіцитний державний бюджет? За рахунок чого ці видатки будуть здійснюватися? У вас усе добре в економіці країни? Ви ж такі гарні, завалили все, що можна, у цій країні і хочете створити додаткове фінансування. На це...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голову комітету прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Та ні, думаю, що це треба робити за рахунок зарплат тих народних депутатів, які виступають категорично проти української незалежності, української державності, вітають російську агресію. У нас таких багато, думаю, цих коштів вистачить якраз для того, щоб... Якщо ви знаєте прізвища, назвіть їх, будь ласка. Думаю, цих коштів цілком вистачить для того, щоб забезпечити фінансування цієї статті, на якій, до речі, дуже наполягав колега Німченко.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1616. Прошу голосувати.

«За» – 11.

Поправку відхилено.

Поправка 1617. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Наступні поправки будуть щодо формування складу Національної комісії зі стандартів української мови. Шановні народні депутати України! Скажіть, будь ласка, нам, що, немає на що грошей витратити? У людей усе гаразд?! У цьому році порівняно з минулим ми зменшили на 19 мільярдів гривень виплату субсидій. До того ж уже на 24 відсотки підвищено і ще на 15 відсотків підвищиться ціна на газ, якщо, не дай Боже, ця влада залишиться. Щоправда, кажуть, що на 17 копійок зняли дорогою. Таке посміховисько над людьми.

Ми вважаємо, що сьогодні Україна як держава не в тому стані, щоб створювати ще один орган центральної влади, витрачаючи на нього десятки, а може, й сотні мільйонів гривень. Ми категорично проти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1617. Прошу голосувати.
«За» – 5.

Поправку відхилено.

Поправка 1618. Автор не наполягає.

Поправка 1619. Автор не наполягає.

Поправка 1620. Автор не наполягає.

Поправка 1621. Автор не наполягає.

Поправка 1622. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. На продовження теми. Запитайте, будь ласка, у громадян України – платників податків, які є угорцями, румунами, гагаузами, росіянами, чи вони за це сплачують свої кровні податки, щоб потім над ними знущалися, вимагали акти, іспити? Вважаю межею цинізму – знущатися над людьми за їхні ж кошти, які вони справно (можливо, останні або передостанні) платять за комунальні послуги та податки, поважаючи свою державу.

Те, що зараз відбувається в залі, – це неповага до наших громадян, незалежно від того, яка мова для них є рідною, які поважають українську мову, а ми їх позбавляємо...

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, прошу прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! Знущанням якраз є та ситуація, коли не дають нормально розвиватися українській мові, культурі, економіці, українським підприємствам, на яких працюють громадяни України різних національностей, не дають їм бути повноцінними членами європейського співтовариства, вступити до Європейського Союзу, НАТО, охороняти свою безпеку. У цьому біда! На це спрямовуються гроші тих людей, які платять податки, над якими знущаються ті люди, які не дозволяють цього зробити.

Даний законопроект є абсолютно європейським, демократичним, захищає громадян різних національностей та українську мову в державі Україна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1622. Прошу голосувати.
«За» – 4.

Поправку відхилено.

Поправка 1623. Автор не наполягає.

Поправка 1624. Пані Олена Бойко. Прошу.

БОЙКО О.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановні колеги! У поправці 1624 пропонується виключити пункт 1 частини третьої абзацу першого розділу VII «Прикінцеві положення» щодо доручення Кабінету Міністрів України сформуванню складу Національної комісії зі стандартів української мови.

Нагадаю, що відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» утворення, реорганізація, ліквідація центральних органів влади проводиться Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, а ніяким чином не законом. Тож це доцільно виправити, виключивши.

Прошу поставити дану поправку на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, прошу прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановна колего! Законом має бути визначено строки, впродовж яких уряд повинен сформувати склад Національної комісії та призначити уповноваженого. Йдеться не про утворення органів, а про термін їх формування. А формуються вони у встановленому законом порядку. Саме через це комітет не підтримав даної поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1624. Прошу голосувати.

«За» – 11.

Поправку відхилено.

Поправка 1625. Автор не наполягає.

Поправка 1626. Народний депутат Німченко, перепрошую, Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, що згадали мого колегу – співавтора цих поправок, хоч і через помилку, але все одно дякую.

Безумовно, я не можу не підтримати свого колегу Олександра Долженкова і повернуся до його тези. Невже немає на що сьогодні, у цей критичний період, витратити кошти державного бюджету? Йдеться про десятки, а може, й сотні мільйонів гривень. Доповідач казав, що треба, щоб люди були заможнішими, економіка зростала, щоб усе було гаразд. Вибачте, а що ви п'ять років робили, де ви були? Якби це казали представники опозиції, я зрозумів би. Не треба прикриватися конфліктом, ви обіцяли його закінчити за два тижні.

Тож, шановні, давайте берегти гроші громадян, зменшуючи вартість життя і збільшуючи їх доходи, а не витратити їх сьогодні на кон'юнктурні речі заради виборів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голову комітету прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего! По-перше, щодо фінансування, Міністерство фінансів України не висувало жодних заперечень щодо цього законопроекту.

По-друге, ніхто не прикривається конфліктною ситуацією. Вона існує, люди гинуть. Ті, хто обіцяє зараз його закінчити за короткий термін... Мабуть, це можуть зробити лише ті люди, які його розпочали. Я не бачу в цьому залі і в цій країні людей, які розпочали цей конфлікт. Я бачу людей, які, можливо, це підтримують, а розпочали його із сусідньої країни. Тож з приводу завершення конфлікту звертайтеся, будь ласка, до них. Добре, що ви туди літаєте і з ними спілкуєтесь.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1626. Прошу голосувати.

«За» – 4.

Поправку відхилено.

Поправка 1627. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Я ж при пам'яті, і той, хто обіцяв завершити цей конфлікт, – це Петро Олексійович Порошенко. Я завжди казав, що за два тижні цього зробити неможливо. Навіть з точки зору конституційного процесу, якби змогли знайти знаменники, які усіх би задовольнили, це довгий процес. Особливо щодо примирення по обидві сторони конфлікту. Те, що Порошенко пообіцяв минулого разу завершити протистояння та війну, а зараз терміново хоче повернути Крим, то, вибачте, «один раз пролезло, второй раз уже вряд ли пролезет». Усе вирішить народ України 21 квітня, на що я дуже сподіваюся.

Знаєте, брехнею можна пройти в один бік, а повертатися, ой, як складно, тим паче проти народу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Народний депутате Шуфрич, хочу звернути вашу увагу і ваших колег, що на сході України в нас немає конфлікту, там є війна Росії проти України. Зупинити цю війну може лише перемога над Росією. Тому не продавайтеся вкотре з цього місця (*Оплески*).

Я ні до кого не зверталася. Головуючий на засіданні звертається на прізвище, на це не дається репліка. Це обов'язок головуючого – звертатися на прізвище до депутатів. Ви висловитесь тоді, коли буде можливість і бажання. Хочу сказати, що я роблю це свідомо, тому що це питання національної безпеки та оборони, а не питання політичних поглядів. Якщо політичні погляди загрожують національній безпеці та обороні, мій обов'язок це зупиняти. Дякую.

Поправка 1628. Народний депутат Подоляк.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон народного депутата Пташник.

ПТАШНИК В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. Шановні колеги! Це дуже слухна поправка пані Подоляк, і я вдячна комітетові, що він її підтримав. Але зараз хочу звернути увагу на те, що попередньо ви чули, як пан Шуфрич публічно заявив, що не знав про моє існування, потім двічі невірно назвав моє ім'я та по батькові. Я не ображаюся, але, знаєте, дуже хвилююся за виборців пана Шуфрича, тому що я подавала поправки до цього законопроекту (до речі,

більшість моїх поправок враховано комітетом), моє прізвище з ініціалами не раз були вказані, власне, в цій порівняльній таблиці. Можливо, ви неуважно ознайомилися з даною порівняльною таблицею і з тими поправками, які були враховані комітетом.

Тож, шановні виборці пана Шуфрича, будь ласка, звертайте на це увагу, бо він може вас вводити в оману. Я закликала б вас усе-таки перевіряти інформацію, яку цей народний депутат декларує через свою неуважність і через ці помилки, які допускаються.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Слово для репліки надається народному депутату Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Пані Пташник, так сталося, що я побачив ваше прізвище як одного із авторів поправок, і, дійсно, вибачився за своє незнання того, що, у нас є народний депутат Пташник, я цього не знав і вибачився за свою неуважність. Це по-перше.

По-друге, я не знав, що ви жінка, за що ще раз прошу вибачення, є різні життєві обставини, але так сталося, що я вас просто не бачив, вибачте. Тож давайте знімемо цей конфлікт як недоречний і як мою певну помилку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1629. Народний депутат Бойко. Прошу.

БОЙКО О.П. Шановні колеги! У поправці 1629 пропонується: «пункт 3 частини третьої статті абзацу першого Розділу VII «Прикінцеві положення» викласти в наступній редакції:

3) забезпечити в межах компетенції створення належних умов для функціонування Уповноваженого із захисту державної мови, забезпечити його відповідним службовим приміщенням».

Відповідно до пропозиції комітету створити такі умови пропонується також і для Національної комісії зі стандартів української мови. Зауважу, що такої комісії на сьогодні не створено, і говорити про факт її створення як доконаний некоректно.

Тож прошу незалежно від того, що враховано в редакції комітету, поставити мою поправку в повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1629. Прошу голосувати.

«За» – 16.

Поправку відхилено.

Поправка 1630. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Змушений повернутися до нашої попередньої дискусії. Знаєте, я звик називати речі своїми іменами. Я, мабуть, повірю пані головуючій, що вона, дійсно, воює. Ще окремі мої колеги в цій залі, на мій жаль, але, дійсно, воюють. Поясніть мені позицію Президента України, який домовляється про те, щоб його яхту повернули з Балаклави, який отримує дивіденди – десятки мільйонів доларів від країни, яку називає агресором, коли у нас Росія – торговий партнер номер один щодо імпорту-експорту. То ми торгуємо чи воюємо? Мене обурює така спекуляція навколо цього питання, а тим паче мародерство на питанні війни, свинарчуки, укроборонпроми і таке інше. Тож давайте не спекулювати. Я – за правду: або воювати, або торгувати.

А поправку прошу поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голову комітету прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановна пані головуюча! Підтримуючи позицію Нестора Шуфрича, який обурюється тим, що в нас існує експорт та імпорт з Росією, сподіваюся, він далі послідовно відстоюватиме її щодо країни-агресора, проте усе-таки не погоджуюся з іншим, бо цей законопроект не про мародерство, а про державну мову. Не думаю, що треба обговорювати якісь інші речі, що не стосуються предмета обговорення даного законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. погоджуюся з вами, пане голово комітету. Прошу повернутися до обговорення даного законопроекту.

Ставиться на голосування поправка 1630.

«За» – 5.

Поправку відхилено.

Поправка 1631. Народний депутат Шуфрич. Прошу виступати щодо суті даної поправки, щоб я не вимикала ваш мікрофон.

ШУФРИЧ Н.І. Вдумайтесь: «затвердити Порядок проведення іспиту на рівень володіння української мовою». Ідеться не про школярів, а про людей, яким може бути за 50-60 років. Може, історичні обставини склалися так, що попередня держава, та й незалежна Україна, не забезпечувала їм можливість знання української мови. То що, сьогодні ми їх позбавимо конституційних прав? Позбавимо права отримати гідну роботу? Можливо, сьогодні фаховість цих людей необхідна для розвитку нашої країни. Ми люстрували десятки тисяч людей і що отримали? Зубожіння людей, країна на першому місці за рівнем корупції та за рівнем бідності. Долюструвалися!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, прошу прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Повторюю, це не законопроект про корупцію і не законопроект про бідність. Є сусідня країна, де, мабуть, менше корупції, усі дуже багаті, яка з нами воює.

Дана поправка про порядок проведення іспиту. Якщо людина, наприклад, не є громадянином України, але прийняла громадянство і хоче скласти іспит, має бути якийсь порядок. Чи з неї мають вимагати хабарі, розводити корупцію, проти якої виступали? Ця норма лише каже, що має бути встановлено порядок, щоб не було жодного свавілля і щоб громадяни, які хочуть, щоб їхні права були захищені, якщо їхні права порушені, знали, до кого і яким чином звернутися. Тому це абсолютно правозахисна і логічна норма.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1631. Прошу голосувати.
«За» – 5.

Поправку відхилено.

Поправка 1632. Народний депутат Бойко Олена. Прошу.

БОЙКО О.П. Шановні колеги! У поправці 1632 пропонується пункт 1 частини третьої абзацу другого Розділу VII «Прикінцеві положення» виключити. Справа в тому, що цією нормою пропонується Кабінету Міністрів України прийняти в межах компетенції Порядок проведення іспиту та Порядок здійснення контролю. Натомість, нагадую, відповідно до частини першої статті 64 Закону України «Про освіту» такі повноваження має центральний орган виконавчої влади, який відповідає за освіту і науку.

Прошу дану поправку поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1632.
Прошу голосувати.

«За» – 8.

Поправку відхилено.

Поправка 1634. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Я не наполягатиму на голосуванні, оскільки поправку враховано. Пане доповідачу, я погоджуюся з вами, що ті люди, які стали громадянами України, обов'язково мають знати українську мову. Якщо вони просять надати їм наше громадянство, то мають знати мову. Але є історичні обставини, за яких громадяни України, які набули громадянства у 1991 році, не мали можливості вивчати української мови. Це стосується, наприклад, у Чернівецькій області – румун, у Закарпатській області – угорців. Ані колишній Радянський Союз, ані незалежна держава Україна не піклувалися, щоб вони знали українську мову. То чому ми сьогодні людей, яким 50-60 років і більше, позбавляємо їхніх конституційних прав? Я вважаю, що це не по-державному, це порушення норм Конституції України та неповага до людей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, прошу прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Послухайте, пенсіонерів, вік яких понад 60 років, ніхто не примушує, не вимагає і не просить здавати жодних іспитів. Ніхто ніяких їхніх прав не порушує, вони можуть говорити будь-якою мовою, якою хочуть. Давайте не вигадувати, тому що ми, або, навіть, не ми, а деякі колеги, присутні в цьому залі, які борються за будь-який захист української мови, починають вигадувати міфи щодо цього законопроекту, у якому нічого цього немає. Цей законопроект про те, що державні службовці мають володіти державною мовою, це абсолютно нормально. Якщо вивчали її в школі – добре. Якщо не вивчали – нехай складуть іспит і засвідчать свої знання. Якщо зараз працюють, повторно складати не треба. У ньому нічого страшного немає, це абсолютно нормальний європейський законопроект.

Дякую, що ви не ставите свою поправку для підтвердження і за співпрацю.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1635. Народний депутат Олена Бойко. Прошу.

БОЙКО О.П. Шановні колеги! У поправці 1635 пропонується викласти пункт 2 частини третьої абзацу другого Розділу VII «Прикінцеві положення» в такій редакції: «затвердити Положення про громадське спостереження за проведенням іспиту на рівень володіння українською мовою, Положення про розгляд скарг та Положення про здійснення мовної експертизи».

Знову-таки ця поправка пов'язана з попередньою із уточненням компетенції повноважень. Якщо ми вже надаємо Кабінету Міністрів України повноваження, які вже має центральний орган виконавчої влади, який відповідає за освіту і науку, то ми маємо так само надати Кабінету Міністрів ті функції та повноваження, які не визначені законодавчо. Отже, такі положення Кабінет Міністрів може мати, і доцільно було б їх розробити.

Тож пропоную, оскільки поправку враховано в редакції комітету, не ставити для підтвердження, проте врахувати позицію щодо правильного розподілу компетенції і повноважень у цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1635.
Прошу голосувати.

«За» – 8.

Поправку відхилено.

Поправка 1636. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Продовжуючи дискусію з доповідачем, безумовно, ви звернули увагу на пенсіонерів, хоча в нас є унікальні випадки, коли за своїми знаннями, життєвим досвідом і пенсіонери залучаються до роботи в органах державної влади до 65 років, а деколи і пізніше за виключними рішеннями, на які має право Президент України або Кабінет Міністрів України. Але в нас є громадяни, яким до 60 років і, на жаль, як незалежна держава Україна, так і колишній Радянський Союз, не вчили їх української мови. Сьогодні вимагати від них знання української мови за необхідності залучити їх до органів державної влади, вважаю, безвідповідальним. Бачите, ми з колегою Німченком робимо все, щоб хоча б якийсь такий закон кореспондувався з Конституцією України.

Безумовно, ми вдячні колегам за врахування цієї поправки, але хочемо, щоб інші наші вимоги...

ГОЛОВУЮЧА. Голово комітету, прошу прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ще раз дякую вам за наполягання на голосуванні. Між іншим, державні службовці і сьогодні відповідно до Закону України «Про державну службу», який ми прийняли, повинні проходити атестацію на знання української мови. Щодо цього у законопроекті не вводиться жодних новел, просто спрощується цей процес, вводяться певні регуляції для цього процесу, щоб не було корупції і все відбувалося логічно. Сьогодні все це відбувається і нічого нового в цьому законопроекті немає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Прошу голосувати. Перепрошую, зупиніть голосування.

Поправку враховано, автор не наполягає на голосуванні.

Поправка 1637. Слово надається голові комітету Княжицькому.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Прошу її врахувати в повному обсязі.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1637. Прошу її врахувати в повному обсязі.

«За» – 8.

Поправку відхилено.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1638. Слово надається народному депутатові Княжицькому. Депутату Княжицькому, я вже неправильно відмінюю слово «депутат», за що дуже перепрошую.

Будь ласка, пане Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дану поправку враховано.

ГОЛОВУЮЧА. Вибачте, рухаємося далі.

Поправка 1641 народних депутатів Німченка та Шуфрича, її враховано, але вони вимагають слова.

Будь ласка, пане Несторе.

ШУФРИЧ Н.І. Логіка абсолютно зрозуміла. Це питання врегульовано в інших нормах «Прикінцевих положень», тобто це фактично тавтологія. Це ще один приклад того, що ми, відстоюючи наші принципи і нашу позицію, з повагою ставимося до процесу законотворчості. Помітивши певну недоречність, яка спрощує сприйняття цього законопроекту в цілому, ми як слухняні, відповідальні народні депутати України та законодавці звернули увагу на даний аспект, і нашу поправку було враховано.

Підкреслюю, ми дуже відповідально ставимося до цього законопроекту. Не погоджуючись з ним по суті, редакційно ми приділили йому велику увагу, щоб якщо все-таки на відповідальність більшості й тих, хто проголосує, цей законопроект буде прийнято, він відповідав нормам законотворчості.

ГОЛОВУЮЧА. Тобто вашу поправку ми не голосуємо, ви лише висловили свою позицію. Зрозуміло.

Поправку 1642 також враховано, проте автор хоче висловитися. Увімкніть, будь ласка, мікрофон Нестора Шуфрича.

ШУФРИЧ Н.І. Це ще один приклад того, як політики, які представлені в цьому залі і яких підтримали громадяни України, до речі, я вперше сьогодні бачу (хочу це засвідчити, до певної міри, окрім окремих ремарок), що через повагу до свого опонента ми висловлюємо повагу до тих громадян, які підтримали того чи іншого народного депутата України, ту чи іншу політичну силу, яка представлена сьогодні в сесійному залі Верховної Ради України. Я дуже хотів би, щоб напередодні президентських виборів така практика стала постійною, тому що в діалозі, в дискусії ми маємо шанс знайти правду та істину, знайти ті рішення, які об'єднують країну. А якщо будемо діяти за принципами кон'юнктури і рейтингів, то наслідки можуть бути дуже складними.

Поправку враховано, тож я не наполягаю на її підтвердженні.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Повністю погоджуюся з тим, що, чим більше буде толерантності в сесійному залі, тим більше толерантності і взаємоповаги буде в суспільстві.

Поправка 1644. Пане Васюнику, ви наполягаєте? Будь ласка, вам слово.

ВАСЮНИК І.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»).* Дякую, пані Ірино. У даній поправці я пропоную абзац другий пункту 3 розділу VII доповнити підпунктом такого змісту: «затвердити Положення про порядок проведення перевірки суб'єктів господарювання у сфері захисту прав споживачів щодо дотримання мовного законодавства (із затвердженням відповідного акта проведення такої перевірки)».

Справа в тому, що без такого акта Держпродспоживслужба не може здійснити перевірку в частині отримання інформації українською мовою.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1644 шановного колеги Васюника.

«За» – 24.

Поправку відхилено.

Поправка 1645 шановного колеги пана Ярослава Лесюка. Будь ласка, вам слово.

ЛЕСЮК Я.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Пане Миколо, я вже нічому не дивуюся, особливо враховуючи, що автори законопроекту і комітет ніяк не хочуть дослухатися до того, що кажуть. Приберіть ці безглузді поняття – «українці мають право» і таке інше. Це підміна Конституції України і практично перетворення закону про державну мову на закон про права українців як національної меншини. Це перше.

Друге. Це однаково, що пан Парубій, пані Ірина будуть закликати людей, які виступають у парламенті російською мовою, що ви маєте право говорити українською. Мене це дуже... Хоча б поясніть, чому цю поправку відхилено?!

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, роз'яснення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Пане Ярославе, оскільки комітет ухвалив інший підхід до засвідчення рівня володіння українською мовою особами, які на момент набрання чинності таким законом займають відповідні посади, ніж той, який пропонуєте ви, такі особи мають підтверджувати рівень володіння мовою у випадку, якщо змінюватимуть місце роботи або посаду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Пане Ярославе, наполягаєте на голосуванні?

Ставиться на голосування поправка 1645.

«За» – 2.

Поправку відхилено.

Поправка 1646. Це також поправка народного депутата Ярослава Лесюка. Пане Ярославе, наполягаєте?

Поправка 1651 народних депутатів Василя Німченка та Нестора Шуфрича. Слово надається пану Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пані Ірино, що згадуєте нашого колегу співавтора поправок Василя Німченка, тому що пані Сироїд категорично відмовилася його згадувати. Лише один раз помилково його згадала.

Щодо нашої позиції з приводу даної поправки, ми вважаємо, що це питання вже врегульовано під час прийняття іншої норми в «Прикінцевих положеннях», і це певна тавтологія. Для того щоб спростити цей законопроект, щоб він був доступнішим, просимо цю статтю прибрати. Підкреслюю, у нашому розумінні це питання вже врегульовано. Але, безумовно, останнє рішення за Верховною Радою України.

Ми наполягаємо на тому, щоб нашу відхилену поправку проголосували. Враховуючи, що в сесійному залі зараз немає навіть 25 відсотків складу парламенту, надії на позитивне голосування щодо будь-якої поправки немає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки 1651. Будь ласка.

Колеги, покажемо потенціал голосування щодо цієї поправки? Пана Яценка немає.

«За» – 7.

Поправку відхилено.

Ось який потенціал (*Шум у залі*). Не голосували 235 народних депутатів, зокрема й пан Яценко. Бачите, що робиться?

Поправка 1652. Її враховано в редакції комітету (*Шум у залі*). Слово надається пану Княжицькому. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Прошу поставити її на голосування у повному обсязі, оскільки ми про це говорили з колегою Мусієм.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, прошу визначитися.

«За» – 32.

Поправку відхилено.

Залишається в редакції комітету.

Поправка 1662. Її відхилено (*Шум у залі*).

Поправка 1654. Увімкніть, будь ласка, мікрофон пана Княжицького.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Поправка 1654 колеги Бойко.

ГОЛОВУЮЧА. Перепрошую, пані Бойко. Прошу вас до мікрофона. Поправка 1654.

БОЙКО О.П. Дякую. Шановні колеги! У поправці 1654 пропонується частину четверту розділу VII «Прикінцеві положення» виключити.

Що пропонується виключити? Доручення Кабінету Міністрів України гармонізувати свої нормативно-правові акти із таким законом. Тому що, по-перше, гармонізувати – це оціночний термін, а по-друге, у частині п'ятій ідеться про те, щоб забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність з таким законом. Отже, у частині п'ятій Кабінету Міністрів України коректно дано доручення.

Прошу поставити на голосування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 1654. Прошу визначитися щодо поправки шановної колеги пані Бойко.

«За» – 19.

Поправку відхилено.

Поправка 1660. Увімкніть, будь ласка, мікрофон народного депутата Княжицькому. Перепрошую, пане Лесюк, вам слово. Будь ласка.

ЛЕСЮК Я.В. Пане Миколо, поясніть, чому поправку відхилено. Тільки так, щоб я зрозумів. Це перше.

Друге. У такому разі прошу поставити її на повторне голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Поправку було враховано в редакції комітету, а пан Лесюк наполягає на повному врахуванні. Прошу надати пояснення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Справа в тому, що в остаточній редакції статті 24, пункті 21 «Перехідних положень» враховано необхідність змінити обсяг мовлення. Йдеться про частину «Перехідних положень» щодо телерадіомовлення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування в повному обсязі поправка 1661. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Поправку відхилено. Вона залишається в редакції комітету.

Поправка 1659. Пан Шуфрич вимагає слова. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановна головуюча. Я дуже поважаю Валерія Писаренка. Він також виявив сьогодні принциповість. Наші поправки, які були враховані, він поставив на голосування для підтвердження. Це його конституційне право, ми з повагою до нього ставимося.

Безумовно, та поправка, яку він вніс, надзвичайно принципова. Зал має виявити принциповість до позиції нашого колеги народного депутата Писаренка. Він, до речі, за це нам буде дуже вдячний. Абсолютно переконаний, як тільки він повернеться, висловить подяку за нашу дію.

Наполягаю поставити його поправку на голосування для підтвердження. Переконаний, він серцем з нами і буде вдячний за нашу принципову позицію. Прошу поставити його поправку на голосування для підтвердження.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування для підтвердження поправка 1659.
Прошу визначатися.

«За» – 14.

За – 14, проти – 0, утрималися – 28 і 239 серцем з нами, вони не голосували.

Поправка 1662. Будь ласка, пане Княжицький, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Цю поправку було відхилено.
Прошу поставити її на голосування і підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Так, поправку було відхилено.

Ставиться на голосування поправка 1662 (*Шум у залі*). То підтримуйте зараз голосуванням. Лише автор може говорити.

«За» – 19.

Навіть пан Нестор словами хотів підтримати, але не натиснув кнопку «за», це несправедливо.

Поправка 1663. Народний депутат Лесюк. Будь ласка, вам слово.

ЛЕСЮК Я.В. Перепрошую, пане Миколо, я в принципі про попереднє. Я не розумію, мої поправки стосувалися... Ви це дуже добре розумієте. Ви закріплюєте таким законом ситуацію, яка на сьогодні є в Україні. Мій підхід полягав у тому, що мовність каналів має відбуватися через частоти, а не робити Штепселя і Тарапуньку. Мені не подобаються ваші відповіді, оскільки вони, знаєте, дуже хитрі. Треба казати прямо: я за українізацію і водночас проти образи представників будь-яких національностей. Але ми себе поводимо, як колонія, зокрема й у цьому залі також.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, коментар комітету.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, у цій вашій поправці говорилося про телерадіомовлення, про те, що в Україні 80 відсотків каналів мають бути україномовними, а 20 – російськомовними. Цими 20 відсотками російськомовних каналів якраз і стали б найбільші українські телевізійні канали України (не хочу нікого називати, щоб не образити, але ми всі знаємо, про що йде мова), і таким чином увесь український ефір було б русифіковано. Тому ми виступали проти

цього підходу (*Шум у залі*). Ні, я кажу так, як було написано. Ви пропонували, що 80 відсотків через частоти мають бути україномовними, а 20 – російськомовними.

Щодо цієї поправки. Її враховано в прийнятій комітетом редакції змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення. Окрім того, з огляду на те, що за рішенням Конституційного Суду України державна мова прирівнюється до державних символів, а за статтею 65 Закону «Про державну службу» вияв неповаги до державних символів уже зараз є підставою для притягнення службовця до дисциплінарної відповідальності, комітет вважав, що запропонована автором поправка поглинається чинною статтею 65 Закону «Про державну службу». І ця ваша поправка стосувалася Закону «Про державну службу».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу поставити цю поправку для підтвердження в повному обсязі на вимогу народного депутата Ярослава Лесюка. Будь ласка.

«За» – 9.

Поправка залишається в редакції комітету.

Поправка 1664 народних депутатів Німченка і Шуфрича, яку було відхилено комітетом. Слово надається пану Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Мова йде про «Перехідні положення». Ми вважаємо, що цей закон має бути завершеним. «Перехідні положення» ускладнюють будь-які законодавчі процеси його прийняття. Безумовно, є різні мотивації, але ми вважаємо, що в цьому випадку закон може обійтися без «Перехідних положень», тому й наполягаємо, щоб цей розділ був виключений. Закон, який є дуже чутливим для наших громадян, має бути завершеним, таким, що не допускатиме ніяких можливостей для його обговорення як незавершеного. Ми за те, щоб цей процес був завершеним без усяких там відстрочок, у тому числі й без різних можливостей для відображення у «Перехідних положеннях», які завжди ускладнюють...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за роз'яснення.

Роз'яснення голови комітету щодо цієї поправки. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановний колего Шуфрич, справді, ваша поправка спрямована на виключення із законопроекту всього розділу «Перехідні положення». Комітет її відхилив, оскільки необхідність внесення змін до інших законів задля узгодження з таким законом про мову є очевидною, і мені здається, що це не потребує особливих пояснень. Завдання парламенту – усунути розбіжності між різними законами, і цей розділ спрямований саме на це.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки 1664.

«За» – 3.

Поправку відхилено.

Наступна поправка, якщо я не помиляюся, це поправка 1674 народних депутатів Шуфрича і Василя Німченка, який мені зробив зауваження, що він є співавтором усіх поправок разом з Нестором Шуфричем, тому його треба називати. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Яка поправка?

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1674.

ШУФРИЧ Н.І. А чому поправка 1674? Ще є враховані поправки 1671, 1668, 1669.

ГОЛОВУЮЧА. А вони враховані.

ШУФРИЧ Н.І. Так, а я прошу їх підтвердити.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1669. Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Я прошу поправку 1668 поставити для підтвердження. Це наша принципова позиція, тому що ми вважаємо, що низку норм «Перехідних положень» уже відображено в «Прикінцевих положеннях». Це наша повага до процесу законотворчості: ми принципово не погоджуємося з таким законом, але незважаючи на те, що ми його не сприймаємо в тій редакції, в якій він виходить, ми хочемо,

щоб з точки зору законотворчості він відповідав вимогам, які на сьогодні домінують у Верховній Раді і відповідних експертних комітетах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Коментар голови комітету, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Тут ідеться про виключення із законопроекту пункту про втрату чинності законом Колесніченка – Ківалова. Цей закон все одно втратив чинність, тому що він скасований Конституційним Судом. Саме тому такий пункт тут у принципі не потрібен. Навіть якщо ми його залишимо чи не залишимо, все одно цей закон скасовано. Тому я не розумію, навіщо наполягати на цьому пункті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставлю на голосування пропозицію, як пропонує голова комітету. Будь ласка.

«За» – 18.

Наступна поправка 1669. Слово надається пані Бойко. Будь ласка.

БОЙКО О.П. Хочу зауважити нашому колезі, який щойно виступав, що поправки з 1668 по 1671 – на одну тему і всі вони враховані, у тому числі й поправка 1671 Німченка і Шуфрича, у якій запропоновано виключити позицію, про яку ми тільки-но говорили. Я дякую Миколі Леонідовичу, який пояснив, чому комітетом було враховано абсолютно слухно ці поправки. Тому прошу не ставити їх для підтвердження. Це дуже важливо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Нестор Іванович як істинний джентльмен підтримує позицію пані Бойко.

Наступна поправка 1671 Німченка і Шуфрича, яку враховано. Слово надається пану Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Я не знаю, яке буде остаточне рішення, можливо, хтось захоче поставити цю поправку для підтвердження, і ми з цим не можемо не погодитися, враховуючи, що ми з максимальною повагою ставимося до Регламенту Верховної Ради України, зокрема до відповідної норми щодо можливості народних депутатів вимагати поставити поправки своїх колег для підтвердження. Але це ще один зразок відповідальності народного депутата Німченка і моєї щодо процесу законотворчості. Там, де ми відчуваємо, що законодавець, наш колега, виписав норми, які є зайвими і просто ускладнюють можливість прийняття цього законопроекту за формою, тому що по суті його прийняти просто неможливо, ми боремося за те, щоб хоча б за формою такий закон відповідав стандартам законотворчості. А по суті цей законопроект не відповідає ані Конституції, ані вимогам сьогодення, ані нашим міжнародним зобов'язанням, ані очікуванням наших громадян, на превеликий жаль.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за роз'яснення.

Пропоную все-таки, враховуючи те, що ви з паном Німченком провели велику роботу щодо вдосконалення цього законопроекту і те, що вашу поправку 1671 враховано комітетом, зараз не ставити її для підтвердження. Думаю, вона геніальна, якщо комітет її врахував.

Наступна поправка 1673 так само народних депутатів Німченка і Шуфрича. Вона також геніальна, бо її врахував комітет, але пан Шуфрич вимагає слова. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Я пишаюся тим, що над поправками разом зі мною працював, дійсно, геніальний наш колега генерал-полковник, який був головою Військової колегії Верховного Суду України, членом Конституційного Суду, заступником Голови Конституційного Суду. До речі, це варто знати нашим колегам, у 1999 році саме він голосував щодо трактування статті 10 Конституції України в Конституційному Суді за те, що українська мова, як це виписано в Конституції, є єдиною державною мовою. Але водночас Конституційним Судом було підтверджено і право використання української мови та мов національних меншин в усіх напрямках життєдіяльності. Отака в нас історична правда і такі авторитетні в нас колеги, з чим я всіх нас вітаю. Ми з радістю допомагаємо нашим...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за роз'яснення.

Треба починати з поправки, а не з біографії її автора, бо так можна, знаєте, за 3 хвилини не закінчити розповідь про біографію.

Коментар голови комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Я тут солідаризуюся з колегою Бойко. Я вже пояснював, що ця поправка стосується закону Колесніченка – Ківалова. Таких поправок тут багато. Ми не можемо включити сюди цей закон, оскільки він скасований Конституційним Судом. Тому я не бачу сенсу продовжувати це обговорення. Давайте рухатися далі за поправками.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Наступна поправка 1674 так само Німченка і Шуфрича. Вона була відхилена комітетом, це не геніальна поправка. Слово надається Шуфричу. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Ні, її геніальність полягає в тому... Ви знаєте, генія, на жаль, визнають з часом. Тому мені прикро, що цю геніальність не розгледіли під час засідання комітету, але є час покаятися, перевірити самих себе. Хочу попередити: я так відчуваю, якщо це не буде зроблено сьогоднішнім складом Верховної Ради, то обов'язково буде зроблено наступним. Тому що я абсолютно переконаний, якщо цей законопроект буде прийнято в тій формі, яка пропонується зараз, то його не сприймуть ані українське суспільство, ані європейське товариство, куди Україна претензійно хоче потрапити. Тут є великі сумніви і питання, але бажання є бажання.

Шановні колеги, ми просимо виключити цю норму.

ГОЛОВУЮЧА. Коментар голови комітету щодо поправки 1674. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Комітет відхилив цю поправку колег Німченка і Шуфрича, оскільки вона була спрямована на виключення із законопроекту всього розділу «Перехідні положення». Комітет вважає це не логічним.

Хочу вас запевнити, колего Шуфрич і всі інші колеги, що даний законопроект прийме цей склад Верховної Ради найближчим часом, а ті, які не голосуватимуть за нього, покажуть своє справжнє обличчя всім українцям, які хочуть жити в демократичній європейській Україні. Я абсолютно переконаний, що ми проголосуємо за цей законопроект і побачимо насправді, хто є хто, і в цьому залі, і в нашому суспільстві.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за висловлену позицію.

Колеги, я прошу визначатися щодо поправки 1674, яку було відхилено комітетом.

«За» – 2.

Поправку відхилено.

Шановні колеги, на цій поправці ми на сьогодні завершуємо розгляд проекту Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Нагадую, що у четвер, 11 квітня, ми продовжимо роботу над законопроектом і розпочнемо нашу роботу з поправки 1676 народного депутата Писаренка, яку було відхилено профільним комітетом.

Колеги, дозвольте поінформувати вас, що сьогодні о 15 годині в залі засідань Верховної Ради України відбудуться парламентські слухання на тему: «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання освіти і науки». Ми чекаємо в парламенті багато освітян і науковців. Запрошую всіх колег взяти участь у відповідних парламентських слуханнях.

Сьогоднішнє ранкове засідання Верховної Ради України я оголошую закритим.

Дякую всім. До побачення.